Torpet Jordbron i Järfälla

Gårdslämningar från 1800-talet

Arkeologisk förundersökning av bytomt/gårdstomt L2017:9255,
inom fastigheten Veddesta 2:53, Järfälla socken och kommun, Stockholms län

Mikael Bertheau & Ingela Harrysson
med bidrag av Åsa Berger & Michel Carlsson

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3668

Torpet Jordbron i Järfälla

Gårdslämningar från 1800-talet

Arkeologisk förundersökning av bytomt/gårdstomt L2017:9255,
inom fastigheten Veddesta 2:53, Järfälla socken och kommun, Stockholms län

Mikael Bertheau & Ingela Harrysson
med bidrag av Åsa Berger & Michel Carlsson

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3668

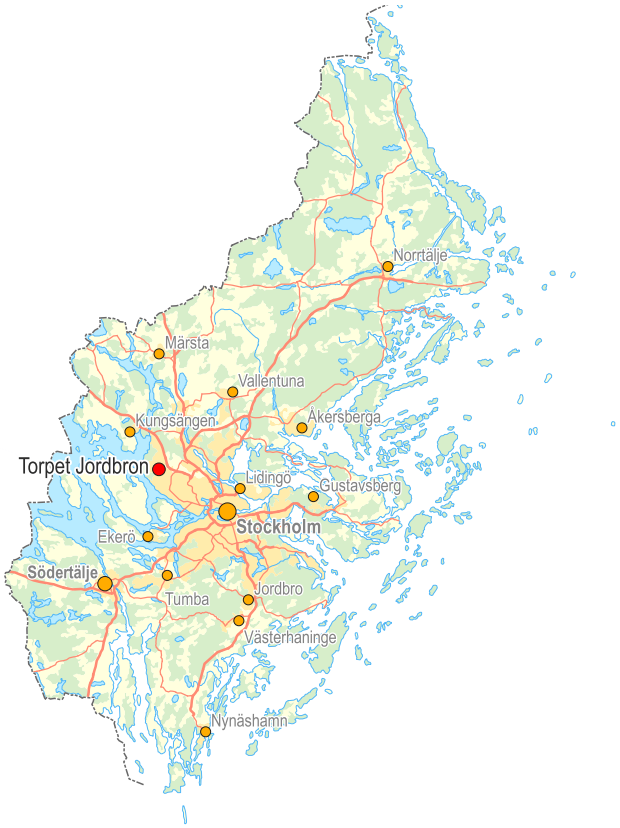

Arkeologi konsult

Arkeologikonsult
Karins väg 5
194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Omslag:
Drönarfoto över undersökningsområdet. Staketet i förgrunden till vänster i bild markerar begränsningen av undersökningsytan åt söder. Foto från öster.

Allmänt kartmaterial:
Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Drönarbild: Spridningstillstånd Lantmäteriet, ärendenummer LM2024/021020.

©Arkeologikonsult 2024

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgängliga på http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv

Innehåll

SAMMANFATTNING 5

INLEDNING 7

FORNLÄMNINGSMILJÖ OCH TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR 9

GENOMFÖRANDE 11

TORPET JORDBRON I DET HISTORISKA KART- OCH ARKIVMATERIALET – Författare: Åsa Berger, Arkeologikonsult 13
- Boskapslängder 13
- Mantalslängder 15
- Husförhörslängder 15
- Bouppteckningar 17

RESULTAT 21
- Hus 1. Enkelstuga med gårdsplan med datering 1800-tal 22
- Hus 2. Boningshus med datering 1800-tal 26
- Hus 3. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal 28
- Hus 4. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal 30
- Hus 5. Parstuga med datering 1800-tal 32
- Hus 6. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal 34
- Hus 7. Källare med datering 1800-tal 36
- Terrassmurar, odlingsytor och en grop med datering 1800–1900-tal 38

FYNDEN FRÅN TORPET JORDBRON 41
- Husgeråd – Författare: Michel Carlsson, Arkeologikonsult 41
- Klädedräkt, personlig utrustning och lek 49
- Djurhållning och hantverksrelaterade fynd 49
- Redskap 50
- Mynt och vikt 51
- Byggnadsdetaljer 51

AVSLUTNING OCH UTVÄRDERING 53
- Förändringar i Kulturmiljöregistret 53

REFERENSER 55
- Litteratur 55
- Digitala källor 55
- Kartor 56
- Arkiv 57

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER 59

BILAGOR 61

Bilaga 1. Schakt 63

Bilaga 2. Kontexter 67

Bilaga 3. Fyndlista för keramik 73

Bilaga 4. Fyndlista för övriga fynd 85

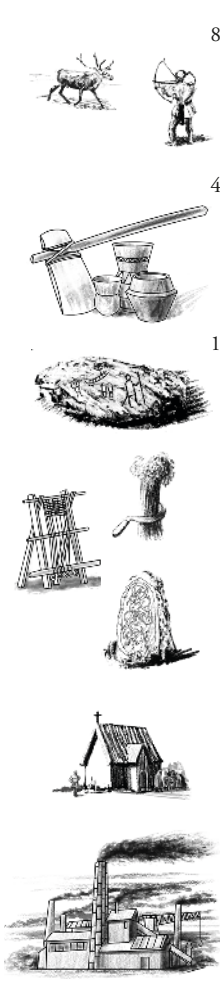

8000 f.Kr.	Stenålder	Mesolitikum *(jägarstenålder)*	–4000 f.Kr.		
4000 f.Kr.		Neolitikum *(bondestenålder)*	4000–1700 f.Kr.	Tidigneolitikum	4000–3300 f.Kr.
				Mellanneolitikum	3300–2300 f.Kr.
				Senneolitikum	2300–1700 f.Kr.
1700 f.Kr.	Bronsålder	Äldre bronsålder	1700–1100 f.Kr.	Period I–III	
		Yngre bronsålder	1100–500 f.Kr.	Period IV–VI	
500 f.Kr.	Järnålder	Äldre järnålder	500 f.Kr.–550 e.Kr.	Förromersk järnålder	500 f.Kr.–Kr.f.
				Romersk järnålder	Kr.f.–400 e.Kr.
				Folkvandringstid	400–550 e.Kr.
550 e.Kr.		Yngre järnålder	550–1050 e.Kr.	Vendeltid	550–800 e.Kr.
				Vikingatid	800–1050 e.Kr.
1050	Historisk tid	Medeltid	1050–1520	Tidigmedeltid	1050–1200
				Högmedeltid	1200–1350
				Senmedeltid	1350–1520
1520		Tidigmodern tid	1520–1850		
1850		Modern tid	1850–nutid		

Sammanfattning

Under sensommaren 2023 utförde Arkeologikonsult en arkeologisk förundersökning av fornlämningen L2017:9255. Den är registrerad som en bytomt/gårdstomt vid namn Jordbro gamla tomt och ligger inom Järfälla kommun i Stockholms län.

Det äldsta skriftliga belägget för torpet Jordbron är från 1596 och i kartmaterialet framträder Jordbron torp (*Jolbrotorp*) första gången på en geometrisk karta från 1636 men det är först på 1800-tals kartorna som torpet med säkerhet kan lokaliseras till det fornlämningsmarkerade området. Torpet Jordbron har en lång historia och har varit under olika ägare, inklusive Skälby och Veddesta gårdar. Under 1800-talet beboddes torpet av flera familjer och tjänstefolk, och det finns detaljerade beskrivningar av deras liv och ägodelar i husförhörslängder och bouppteckningar.

Vid undersökningen framkom det välbevarade bebyggelselämningar efter en sammanhållen torparmiljö från 1800-talet. Totalt sju hus- och källargrunder till boningshus och ekonomibyggnader identifierades. I anslutning till byggnaderna påträffades kulturlager, flera odlingsterrasser samt en gårdsplan.

Fyndmaterialet utgjordes av mynt, keramikskärvor, knappar, byggnadsdetaljer, buteljglas med mera som i huvudsak dateras från 1800-tal till tidigt 1900-tal. Den keramiska analysen som gjordes på materialet har gett oss en inblick i dåtidens bordskultur och konsumtion och för att belysa människorna som bodde på torpet har en genomgång av de skriftliga handlingarna från framför allt 1800-talet utförts.

Den arkeologiska förundersökningen övergick efter beslut från Länsstyrelsen till en utökad arkeologisk förundersökning vilket innebär att fornlämning L2017:9255 nu är undersökt och borttagen. Avsaknaden av äldre bebyggelselämningar på platsen kan ses som ett resultat av urschaktningar inför anläggandet av 1800-talets bebyggelse. Det finns också en möjlighet att det äldre bebyggelseläget för torpet Jordbron har legat utanför undersökningsområdet.

Figur 1. Platsen för den arkeologiska förundersökningen i Veddesta i Järfälla i nordvästra delen av Stockholm. Mot bakgrund av Topografi 50, skala 1:50 000.

Inledning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län har Arkeologikonsult utfört en arkeologisk förundersökning av fornlämningen L2017:9255 inom fastigheten Veddesta 2:53 i Järfälla kommun, Stockholms län (figur 2). Anledningen till uppdraget var att *Byggnads AB Dörrstenen – 501* planerade för ny bebyggelse inom fastigheten.

Syftet med förundersökningen var att ge Länsstyrelsen ett beslutsunderlag inför prövning om tillstånd till ingrepp i fornlämning. Förundersökningens skulle fastställa och dokumentera fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet samt ta tillvara fornfynd. Resultaten ska kunna användas av undersökare för att bedöma och beräkna omfattningen av en arkeologisk undersökning. Resultaten ska också kunna användas i företagarens planering.

Vid fältbesök av Länsstyrelsen 5 september 2023 fattades beslut om en utökad arkeologisk förundersökning då de påträffade lämningarna från 1800-talet inte hade tillräcklig potential för en efterföljande arkeologisk undersökning. Den utökade förundersökning innebar att de påträffade lämningarna kunde undersökas i sin helhet inom fältarbetstiden.

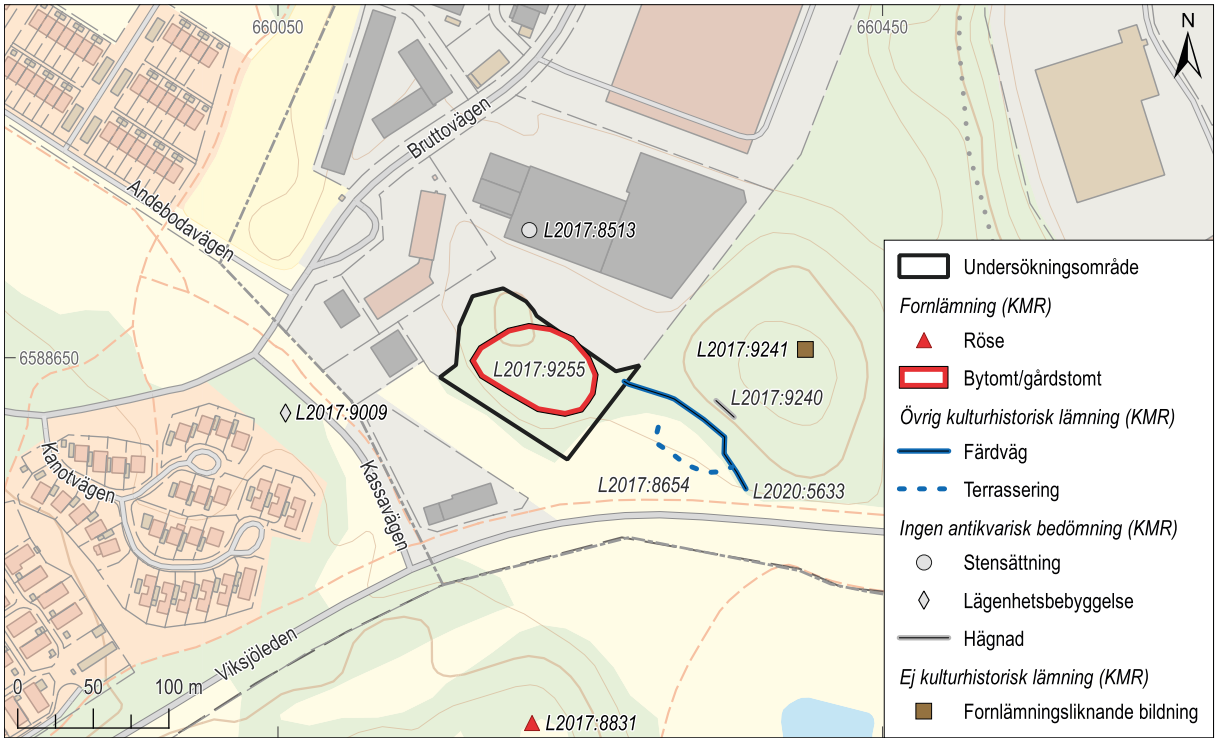

Figur 2. Undersökningsområdet med Jordbro gamla tomt (L2017:9255) och övriga lämningar i närområdet enligt Kulturmiljöregistret (KMR) innan den arkeologiska förundersökningen. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 3. Drönarfoto över undersökningsområdet innan avverkning av sly och skog. Foto från sydöst.

Fornlämningsmiljö och tidigare undersökningar

Fornlämningen Jordbro gamla tomt ligger idag inklämd i ett grönområde i ett i övrigt till stor del exploaterat område (figur 3). Terrängen utgörs av en flack skogbeväxt bergshöjd som sluttar åt söder och med synliga partier med berg i dagen. Undergrunden utgjordes av moränmark med markfast berg som i norr övergår till lerjord. Inom undersökningsområdet finns flera ansamlingar med röjnings sten och markfasta block.

På den topografiska kartan från 1844 framgår det att torpet var placerad på ett upphöjt läge i landskapet strax intill den gamla Häradsvägen som gick från Barkarby till Lövsta (figur 4). Runtom Jordbron fanns då ett flertal liknande torpenheter belägna såsom Långbacka, Ormbacka, Skylsta med flera. Fram till 1861 hörde Jordbro torp till Skälby gård och därefter till Veddesta gård. Enligt husförhörsböckerna och mantalslängderna brukades Jordbro som torp fram till 1888.

I direkt anslutning till undersökningsområdet i söder har en tidigare arkeologisk utredning utförts (Magnusson 2020). Inom utredningsområdet grävdes sex mindre schakt varav samtliga saknade indikation på fornlämning. Vid utredningen karterades en färdväg (L2020:5633) som lett upp mot torpet Jordbron och som finns avbildad i det historiska kartmaterialet från 1800-talet (se figur 2). En bit söder om färdvägen finns en tidigare registrerad terrassering (L2017:8654).

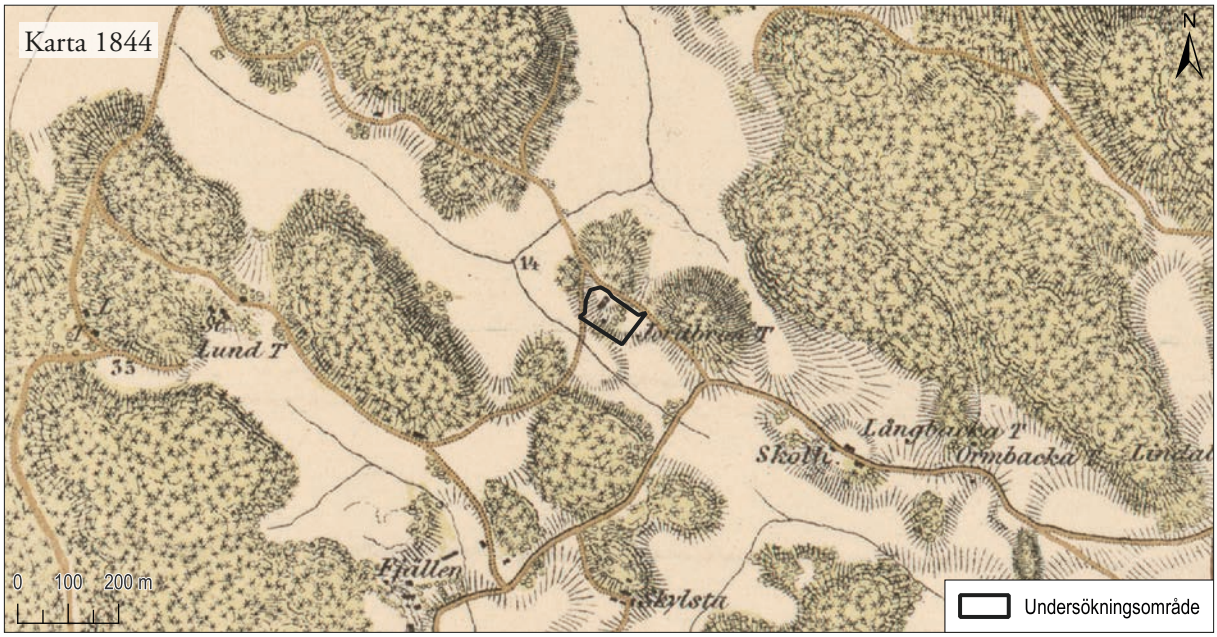

Figur 4. Undersökningsområdet markerat på Topografiska Corpsen som är uppmätt 1844 och där närliggande torp till Jordbron finns utsatta. Skala 1:15 000.

Figur 5. Husgrunderna har schaktats fram och börjat dokumenterats. Foto från nordöst.

Genomförande

Undersökningsområdet var cirka 7 400 m² stort varav cirka 2 700 m² utgjordes av befintlig parkeringsplats, skogsmark i slänt, berg i dagen och ett upplag för avverkad vegetation. Inom återstående yta cirka 4 700 m² undersöktes cirka 1 700 m² (37 %). Totalt grävdes 33 schakt varav merparten förlades till planare mark i terrängen och som enligt det äldre kartmaterialet utgjort läge för gårdstomten.

Stora delar av undersökningsområdet var kraftigt överväxt med sly och skog och för att lokalisera tidigare registrerade lämningar inom tomten inleddes förundersökningen med en inventering där träd och sly som behövde avverkas markerades. I samband med inventeringen karterades även ett antal kulturväxter som kunde kopplas till brukningen av torpet.

Innan fältarbetet och under rapportarbetet utfördes en detaljerad arkivgenomgång på material från till exempel boskapslängder, husförhör, mantalslängder och bouppteckningar.

Förundersökningen utfördes genom att ett antal sökschakt grävdes skiktvis med maskin inom undersökningsområdet ned till orörd mark alternativt berg. Påträffades kulturlager och lämningar i schakten rensades dessa fram för hand och dokumenterades. Framkom husgrunder eller andra konstruktioner i schaktet avgränsades dessa genom att schaktet breddades samt att schakt grävdes inom husgrunderna för att se om det fanns äldre lämningar under konstruktionerna (figur 5). Samtliga lager, konstruktioner, schakt och störningar mättes in och dokumenterades med fotografering och skriftlig beskrivning. Översiktsfoton togs med drönare och de digitala inmätningarna gjordes med GPS med nätverks-RTK. Metalldetektering utfördes fortlöpande vid schaktningen för att söka av eventuella lager som framkom i schakten och vid handgrävning användes en så kallad *Pin pointer*.

Figur 6. Många av torparna i Jordbron ägde grisar. Källa: Oljemålning *The pig seller* av Alfred Ost. Foto av Hôtel de Ventes Horta (privat samling) via Wikimedia Commons (Public domain).

Torpet Jordbron i det historiska kart- och arkivmaterialet

Författare: Åsa Berger, Arkeologikonsult

Det äldsta belägget för torpet Jordbro är i ett rättegångsprotokoll från 1596. Torparen Anders Germundson i Jordbro står där anklagad för att ha brutit sig in i Järfälla kyrka och stulit kalken och en del mässkläder (Gustafsson j:r 1957, s. 436f). I kartmaterialet framträder Jordbro torp (Jolbrotorp) första gången på en geometrisk karta från 1636 men det är först på 1800-tals kartorna som torpet med säkerhet kan lokaliseras till det fornlämningsmarkerade området (figur 7).

Boskapslängder

Mellan 1620 och 1641 tog kronan ut en slags förmögenhetsskatt baserad på innehav av boskap och utsäde för att finansiera de stora krigen. Även den som inte vanligtvis betalade skatt, så som inhyseshjon eller arbetare på gårdarna, skulle betala. Den som var fattig skulle slippa eller betala efter förmåga. Skatten betalades i pengar (Bäckmark 2016 s. 18ff). Genom de längder som upprättades får man, förut-

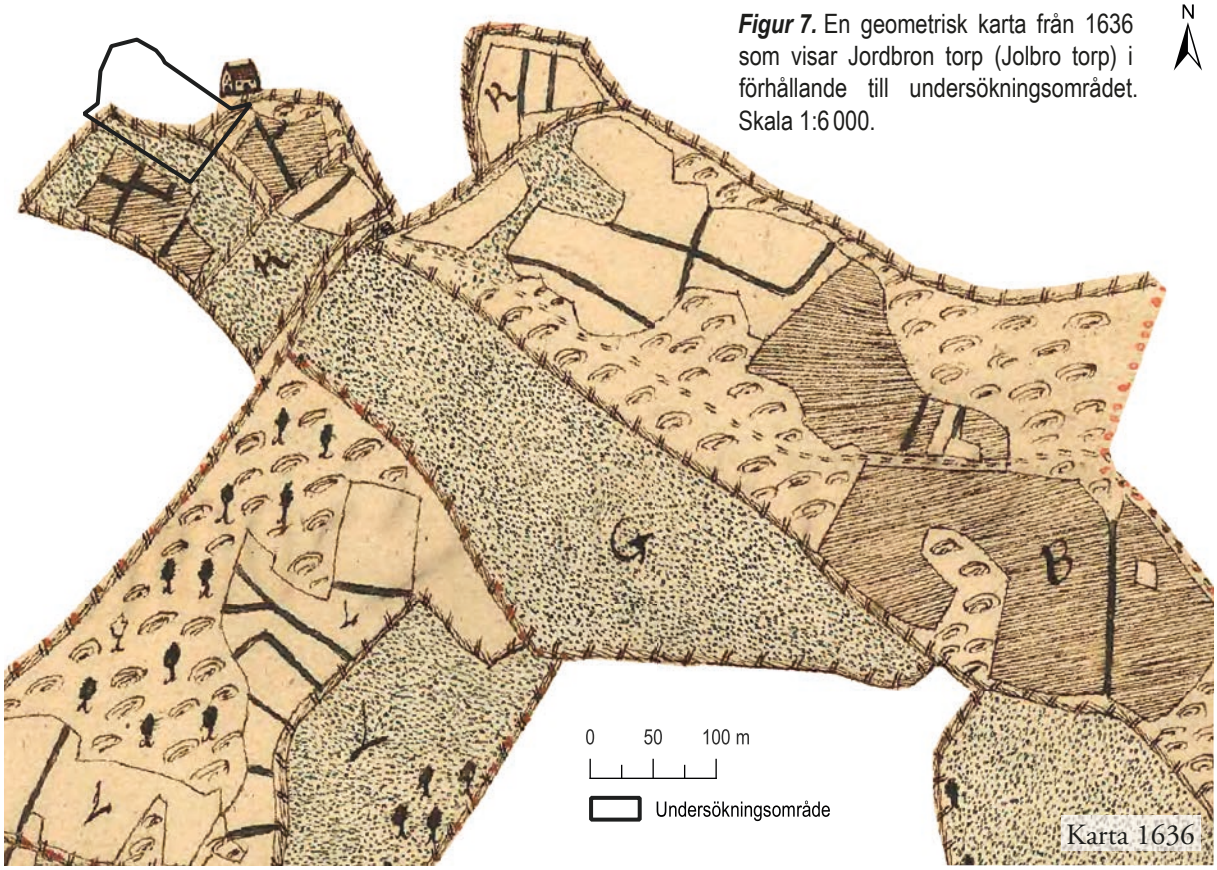

Figur 7. En geometrisk karta från 1636 som visar Jordbron torp (Jolbro torp) i förhållande till undersökningsområdet. Skala 1:6 000.

Figur 8. Landskap med boskap, teckning av Anton Mauve. Källa: Nationalmuseum via Wikimedia Commons. Acessionsnummer 393/1971. Bilden är bearbetad (Public Domain).

om namn på ägare och brukare också en bra uppfattning om vilka djur som fanns och besättningarnas sammansättning (figur 8). Det är dock bara fyrbenta, lite större djur äldre än ett år som redovisas. Uppteckningen gjordes efter att höstens slakt genomförts. I längderna anges också mängden utsäde för varje person. Det har diskuterats huruvida de siffror som anges i längderna motsvarar verklig mängd utsäde eller om det bara är ett mått på gårdens storlek och förmåga att betala skatt (Westin 2006 s. 92).

Jordbron (Jolbroo) omnämns i boskapslängderna från 1623–1624 då hustru Valborg listas under rubriken *Husfolk*, alltså tjänstefolk på gårdarna. Att hon benämns hustru indikerar att hon är änka. Gårdarnas jordnatur, krono, skatte eller frälse har antecknats. Kronojorden tillhörde staten, skattejorden av de fria bönderna och frälsejorden tillhörde adeln. Jordbron uppges vara skattejord. Man skiljer inte på gårdar och torp.

Om det var Valborg själv eller någon annan som skötte torpet går inte att utläsa, eftersom hon listas som husfolk lär hon inte ha varit brukaren. Jordbron tas dock inte upp på annan plats i längden. Kanske bodde hon i torpet och tjänstgjorde på gården. Hon har en häst och två kor och skattar därmed 16 öre. Inget utsäde redovisas för Valborg. Som jämförelse kan nämnas att Anders som innehar socknens största gård, Kalvshälla, hade sex hästar, tolv kor, sju kvigor, 20 får och 13 grisar samt 16 tunnor utsäde och skattade 19 mark och 2 ½ öre. Ingen under rubriken *Husfolk* har något utsäde vilket är rimligt eftersom de inte innehar någon jord. Det var dock inget som hindrade att de hade egna djur.

I boskapslängden från 1626 redovisas Jordbron tillsammans med socknens gårdar under rubriken *Skatte och Cronobönder* och det är omöjligt att avgöra om det är ett torp eller en gård. Vid denna tid brukas gården av Michiel som uppges ha tre kor, en stut, fyra får och två lamm men inget utsäde. Året efter, 1627, är förhållandena de samma men djuren något färre. 1628 är det åter en kvinna, hustru Kristin, som listas under Jordbron. Hon har tre kor, en kviga och två får och saknar utsäde. I denna längd redovisas inga jordnaturer. Det är svårt att avgöra Jordbrons status med utgångspunkt i boskapslängderna men man kan se att enheten är bland de minsta i socknen och konsekvent saknar utsäde.

Mantalslängder

Med början 1636 togs en permanent personbaserad skatt ut. I samband med att skatten samlades in gjordes personförteckningar, så kallade mantalslängder, som vi idag kan använda för att få information om förhållanden i äldre tider. Hushållets föreståndare, oftast en man, redovisas med namn medan övriga bara markeras med streck i kolumner. Personer under 15 och över 63 år var skattebefriade och tas sällan upp i längderna men det förekommer. I mitten av 1700-talet tillkom konsumtionsskatter på ”mindre nödiga” varor som siden, tobak, kaffe och choklad. I slutet av seklet togs dessa avgifter upp i mantalslängderna men det varierar vilka varor som redovisas (Bäckmark 2016).

Den äldsta mantalslängden där Jordbron nämns är från 1653. Under rubriken *Oskattlagde* redovisas Sigfrid men det är endast hans hustru som markerats i kolumnen. Detta kan bero på att Sigfrid är uttagen i militärtjänst. I listan har också en tiggare och en person över 63 markerats. Längderna är från spridda år och det är svårt att få något sammanhang.

Från 1709 listas Jordbron under rubriken *Torpare* och från 1712 förefaller det som att samma person, Mats Ersson, och hans hustru bebor Jordbron fram till 1723. Två år är endast hustrun markerad och då finns också tillägget ”man soldat”. En Mats Ersson är även listad under jordbron mellan 1736 och 1754. Det kan röra sig om samma person men eftersom många vid denna tid hade samma namn är detta osäkert. Man kan tyvärr inte jämföra med husförhörslängderna eftersom de saknas från denna period.

1793 flyttar Erik Persson med hustru, en son och en dotter in i Jordbron. Han får skatta 1 öre för att han nyttjar tobak och 3 öre för att hans stuga hade en fönsterluft. Fönsterglas ansågs alltså som en ”mindre nödig” vara.

Husförhörslängder

I Järfälla finns husförhörslängder från 1710 ända fram till 1940 (figur 9). I dessa kan man se att Jordbron mestadels bebos av familjer med ett par barn och enstaka inneboende fram till tiden kring år

Figur 9. Familjen samlad vid husförhöret. Målning av Knut Ander. Källa: Wikimedia Commons (Public Domain).

1800. Det finns också exempel på att svärdöttrar och gamla föräldrar bor tillsammans med övriga familjen. Ibland finns så kallade inhyseshjon, personer som inte kunde försörja sig själva utan placerats hos familjen av socknen mot betalning.

Husförhörslängderna ger ibland mer information än mantalslängderna. Här nämns även kvinnorna och barnen med namn och så småningom uppges både födelsedatum och födelseår. Ibland finns anteckningar om exempelvis funktionsnedsättningar eller andra uppgifter om personerna som prästen ansåg som viktiga. Det kan röra sig om begångna brott eller som i fallet med flickan Maja som bor i Jordbron 1735 där prästen skrivit att hon ”bör förmanas”. I längden från 1774–1779 finns en anteckning om att Erik Persson och Brita Ersson i Jordbron ”brukar glasögon”.

Under 1800-talet avspeglas den befolkningsökning som skedde i landet i stort genom tekniska framsteg i bland annat jordbruket och förbättrad folkhälsa på grund av smittkoppsvaccinet. Familjerna i Jordbron blir större med flera barn men också genom att man skaffar drängar och pigor.

1835 flyttar torparen Erik Andersson in tillsammans med sin hustru Hedvig Andersdotter. Med sig har de döttrarna Emma Ulrika och Stina Lotta samt fosterbarnet Anders Willhelm Andersson. Så småningom tillkommer dottern Sofia Albertina och ytterligare ett fosterbarn, Chatarina Charlotta. Familjen brukar Jordbron fram till 1858 då Johan Gustav Uppström tar över. Från och med denna tid stannar torpets brukare bara ett par år och flera olika personer flyttar ut och in.

Erik, Hedvig och Stina Lotta blir kvar på gården som ”inhyses” under flera brukare. Erik dör redan 1862, 69 år gammal, medan dottern Stina Lotta dör 1884, 57 år gammal. Stina Lotta beskrivs som ”ofärdig” vilket med dagens terminologi betyder att hon hade någon typ av funktionsnedsättning. Någon närmare beskrivning av denna finns inte men det är uppenbart att det hindrade henne från att flytta hemifrån och skaffa ett självständigt liv. Hedvig överlever sin dotter med fyra år och när hon dör sommaren 1888, nästan 91 år gammal har hon bott i Jordbron i 53 år (figur 10). Något överraskande begravs hon i Mogata strax utanför Söderköping. Sannolikt bor någon av hennes döttrar i trakten.

Figur 10. När Hedvig dog var hon 91 år gammal och hade varit änka i 26 år. Källa: Oljemålning *Old woman reading* av Yehuda Pen. Foto av MacDougall´s Fine Art Auctions (privat samling) via WikiPedia (Public Domain).

Det förefaller som om Hedvig är den sista att bebo Jordbron. Efter år 1897 står det Jordbron eller Ormbacka i husförhörslängdens rubriker. Torpet Ormbacka låg utmed Häradsvägen, bara 750 meter öster om Jordbron och tas upp i mantalslängden 1726 då de två torparna Per Larsson och Hans Ersson bodde där (Gustafsson jr 1957:437ff). Det har inte gått att reda ut om de två torpen slås samman i och med det ägoutbyte mellan Skälby och Veddesta som sker 1861. Kanske brukades åker och äng som en enhet medan man bodde endast i den ena torpstugan. Visst fyndmaterial från den arkeologiska undersökningen tyder dock på att torpet beboddes in på 1900-talet.

Bouppteckningar

En bouppteckning redovisar en avliden persons fastigheter, lösöre, ekonomiska tillgångar och skulder. Dessa har upprättats sedan 1600-talet men från 1734 ökade mängden bouppteckningar eftersom det då tillkom en lag om att sådana skulle göras efter en persons död. Lagen blev dock inte tvingande förr än 1930. Bouppteckningar skulle göras efter gifta personer, inklusive änkor och änklingar. Studier från Bohuslän har dock visat att det saknas bouppteckningar efter nästan hälften av de personer som förtecknats i dödböckerna. Dessutom är de lägre socialgrupperna sämre representerade än de högre även om det faktiskt finns bouppteckningar också efter utfattiga backstugusittare (Bringéus 1977:3ff).

I bouppteckningen redovisas en persons ägodelar i detalj; husgeråd, möbler, kläder, antal husdjur (ibland till och med husdjurens namn) och eventuella kontanter tillsammans med skulder. Allt av ekonomiskt värde finns med, till exempel ”en trasig mössa” och liknande ägodelar, sannolikt kunde den säljas till lumpsamlaren och inbringa en gnutta pengar. Det förefaller som om sådant som man kunde tillverka själv hade ett lägre värde än sådant man behövde köpa. Detta kunde ge regionala variationer, till exempel värderades träredskap lägre där det var gott om skog än i skogfattiga områden (Bringéus 1977:12ff).

Vid en jämförelse mellan det material som påträffas vid en arkeologisk undersökning och de föremål och ägodelar som redovisas i bouppteckningar blir det tydligt att mycket av det som värderades högst vid tiden är sådant som vi sällan hittar. Textilier värderades generellt högt och även gamla slitna plagg tas upp i förteckningarna. Många av föremålen är av trä och har oftast inte bevarats. Tvärt om är det med de stora mängder keramik som ofta påträffas vid arkeologiska undersökningar. De motsvaras inte alls av de mycket små mängder som kan spåras i bouppteckningarna. Oftast förekommer få eller inga matlagningskärl av rödgods i uppteckningarna trots att det är ett mycket vanligt fynd. Uppläggningsfat, tallrikar och koppar av fajans och porslin förekommer något oftare men motsvarar inte fyndmängden. Man har kunnat konstatera att keramiken, särskilt det så kallade rödgodset, förefaller ha haft en mycket liten ekonomisk betydelse vid tiden trots att det förekommer så rikligt i avfallsmaterialet (Nilsson Schönborg & Rosén 2003:25 ff).

Fem bouppteckningar efter personer som bott i Jordbron har hittats i arkiven. Den äldsta är Erik Perssons från 1775 (figur 11) och den är också den mest detaljerade. Över 150 poster redovisas, allt ifrån ett par blå strumpor, sex höns och en ask med gammalt järnskräp till en guldring och en skodd kälke. Ägodelarna delades upp under olika rubriker utifrån användningsområde eller material och det blir mycket tydligt vilken utrustning man behövde för att leva i ett självhushåll vid denna tid.

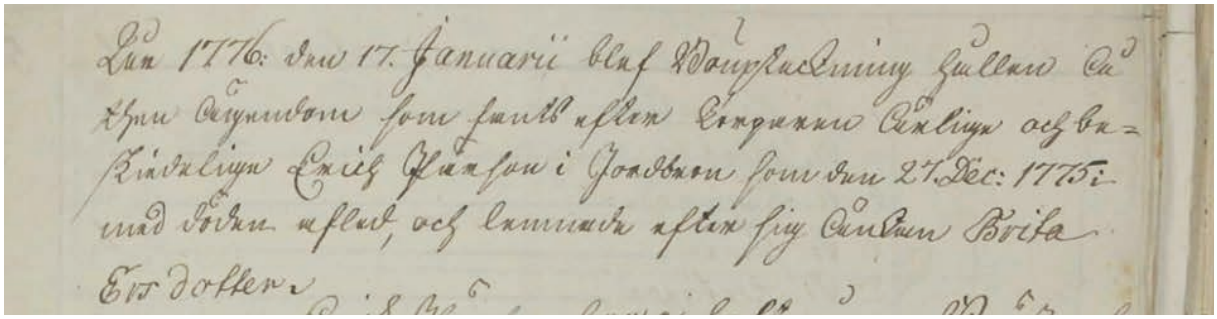

Figur 11. Utsnitt ur Erik Perssons bouppteckning från 1776. Sollentuna häradsrätt (AB) FII:2 (1776–1793) Bild 440 /sid 41.

Förutom vagnar, åkerredskap och djur redovisas 198 föremål i Eriks boupptecknin. Av dessa är 45% av trä, 8% av textil och 7 % av läder/skinn. 60% av ägodelarna var alltså av förgängliga material som vanligtvis inte bevaras. De flesta föremålen som redovisas är sådana som används i det gemensamma hushållet. Många av träföremålen var sådana som användes för att tillreda eller förvara mat. De mest värdefulla ägodelarna utgjordes av djuren där kon värderades högst, följt av hästen. Inga kontanter redovisas, dock hade Erik två mynt, en dubbel och en enkel carolin. Detta var silvermynt som präglats innan 1755 och var inte mycket värda vid denna tid (Edvinsson & Söderberg 2011). De redovisas under rubriken *Guld och silver* tillsammans med guldringen och en silverbägare.

Under rubriken *Kör- och åkerredskap* redovisas flera olika kärror och slädar med draganordningar tillsammans med en harv och ett par så kallade trädesstockar, det vill säga årder (Juhlin Dannfeldt 1925:432). Erik ägde också en del specialredskap för träarbete i form av olika borrar (figur 12), bland annat för att tillverka hjul och medar till kälkar. Om detta var utrustning som en torpare behövde för att laga sina egna redskap eller om han utfört arbete åt andra är oklart. I hushållet fanns dessutom redskap för textilarbete, bland annat flera saxar, en vävstol och en spinnrock. Genom uppteckningen kan man också få en uppfattning om hur bostaden var inredd. Där fanns ett ”bord med fot och säte”, två karmstolar, ett brunmålat skåp och flera kistor med lås och beslag.

Den sista boupptecknin från Jordbron är efter Kristina Charlotta (Stina Lotta) Ersdotter Andersson som dog 1885, den kvinna som i husförhörslängderna beskrevs som ”ofärdig” och bodde med sin mamma hela livet. Vid sin bortgång hade hon, kanske något förvånande, 482 kronor och 35 öre på en sparbanksbok.

I Sverige tillkom sparbanker under 1800-talets första hälft. De grundades av ”erkänt redliga, välvilliga och förmögna personer”. Innan dess hade man, om man fick pengar över, köpt saker med beständigt värde, exempelvis silverskedar. Staten stöttade idén om sparbanker eftersom man ansåg att man skulle kunna spara pengar i fattigvården om även de fattiga skulle kunna spara pengar. Antalet sparbanker ökade sedan kraftigt och vid sekelskiftet 1900 hade upp mot en fjärdedel av landets befolkning ett konto (Centrum för näringslivshistoria).

Figur 12. Erik hade olika borrar, bland annat en bröstnavare som trycks ned med bröstet. Källa: Hallands kulturhistoriska museum, identifikationsnummer VMFE00485:a-b (CC BY-SA).

En översiktlig genomgång av boupptecknin vid Sollentuna häradsrätt från samma tid visar att det var relativt vanligt med konto i Stockholms stads sparbank. Exempel finns på både torparhustrur, skomakarmästare, snickargesäller och änkor. Någon mer detaljerad genomgång av vilka som valt att spara i bank har inte kunnat göras.

1885 tjänade en piga 84 kronor/år kontant, plus värdet av kost och logi 225 kr (Lagerqvist & Nathorst-Böös 1999). Kvinnor tjänade ungefär hälften jämfört med män. Stina Lotta hade alltså en och en halv årslön för en piga på banken (inkl. värdet för kost och logi) vid sin död. Frågan är vad hon tjänat sina pengar på. I boupptecknin finns ett en vävstol och diverse lintyg men i övrigt äger hon bara lite kläder och möbler. Möjligen har hon sytt eller vävt för sin försörjning (figur 13).

Figur 13. Kanske försörjde sig Stina Lotta genom att sy. Källa: Målning *Woman sewing and cat* av Vincent Van Gogh. Foto av Kröller-Müller Museum. Bilden är bearbetad (CC BY SA 4.0 DEED).

Bouppteckningarna ger en inblick i torparnas materiella kultur. Detaljnivån i listorna minskar med tiden och det är därför svårt att jämföra bouppteckningar från olika tidsperioder med varandra. Det vi kan se är dock att det som fanns på torpet var de kärl, redskap och verktyg som krävdes för självhushållning med sådd, skörd, slakt, mjölkning, bak, tillverkning och lagning av trä- och järnredskap och framställning av textil. De personliga ägodelarna var få och kreaturen utgjorde en viktig bas i försörjningen.

Figur 14. Spisfundament (108) som framkom i hus 1 – en enkelstuga med gårdsplan. Foto från nordöst.

Resultat

Sökschakten var mellan 0,1–1 meter djupa varav 21 av totalt 33 schakt saknade indikation på fornlämning (figur 15). Bebyggelselämningar från 1800-talet framkom i tolv av schakten. De utgjordes av sju hus- och källargrunder, tre terrasseringsmurar, odlingsytor, en gårdsplan, en stenfylld grop och kulturlager.

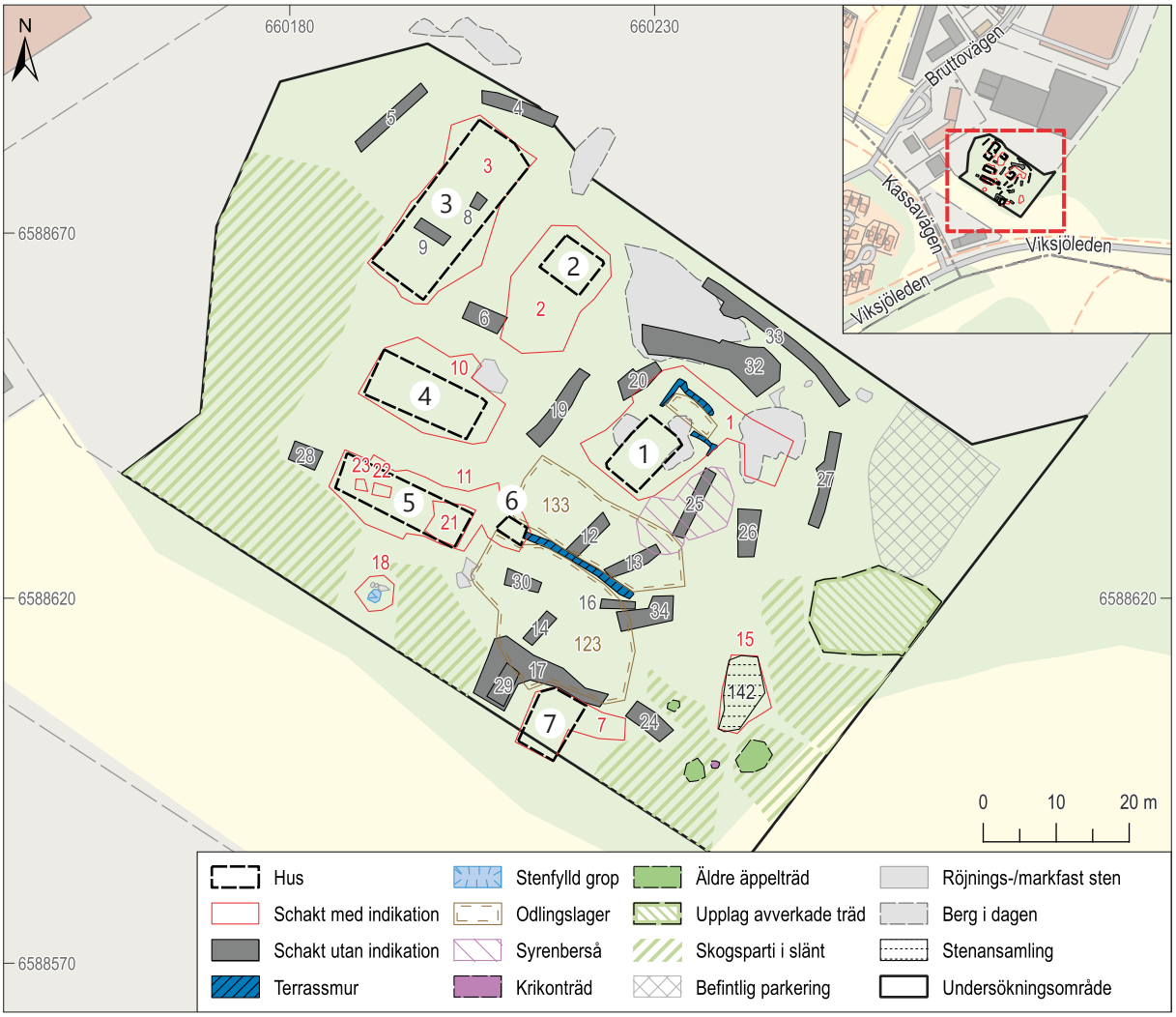

Figur 15. Översiktsplan med schakt, hus (1–7), anläggningar och störningar. För kontexter tillhörande husen se de detaljerade planerna för respektive hus på kommande sidor Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 000. Översikt med Fastighetskartan, skala 1:10 000.

Hus 1. Enkelstuga med gårdsplan med datering 1800-tal

Byggnaden var belägen i ett krönläge centralt i undersökningsområdet och var delvis anlagd direkt på berg i dagen (figur 16). Husgrunden utgjordes av en stensyll till en 9,4 x 5,7 meter stor byggnad (53 m^2) som var orienterad i nordöst–sydvästlig riktning med ingång på östra långsidan (figur 17). I anslutning till syllen hittades två mynt som präglats år 1805 och 1807 (F120:3488:1 och F105:443: 1; figur 18).

Centralt i byggnaden längs med västra långsidan påträffades ett större fundament till en inmurad spis (se figur 19). I raseringslagret som täckte byggnaden hittades ett tjugotal delar till en gjutjärnsspis. Under senare delen av 1800-talet blev det allt vanligare i de svenska hemmen att man satte in en gjutjärnsspis i den befintliga öppna spisen då den var vedsnålare och mer effektiv. Vid den här tiden fanns det ett flertal tillverkare av gjutjärnsspisar varav de största var Husqvarna, Bolinders och Näfvekvarns bruk i Södermanland. Torpet i Jordbron hade en gjutjärnsspis tillverkad vid bruket i

Kontext	Typ
103	Gårdsplan
104	Raseringslager
105	Stensyll
106	Brukningslager
108	Spisfundament
110	Terrassmur
120	Golvlager
145	Grusad gångväg
146	Konstruktionslager

Figur 17. Kontexter som ingår i hus 1.

Fynd-nr	Objekt/sakord	Datering
F103:75:1	Kopparmynt Oscar I, 1 öre	1858
F103:75:2	Kopparmynt, oläsbart	1807/1827?
F105:443:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, ½ skilling	1807
F106:3632:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, 1/12 skilling	1808
F120:1681:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, 1/12 skilling	1805
F120:3484:1	Kopparmynt Karl XIV, 1/6 skilling	1831
F120:3486:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, 1/12 skilling	1802
F120:3487:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, 1/12 skilling	1803
F120:3488:1	Kopparmynt Gustav IV Adolf, 1 skilling	1805

Figur 18. Daterande fynd inom hus 1.

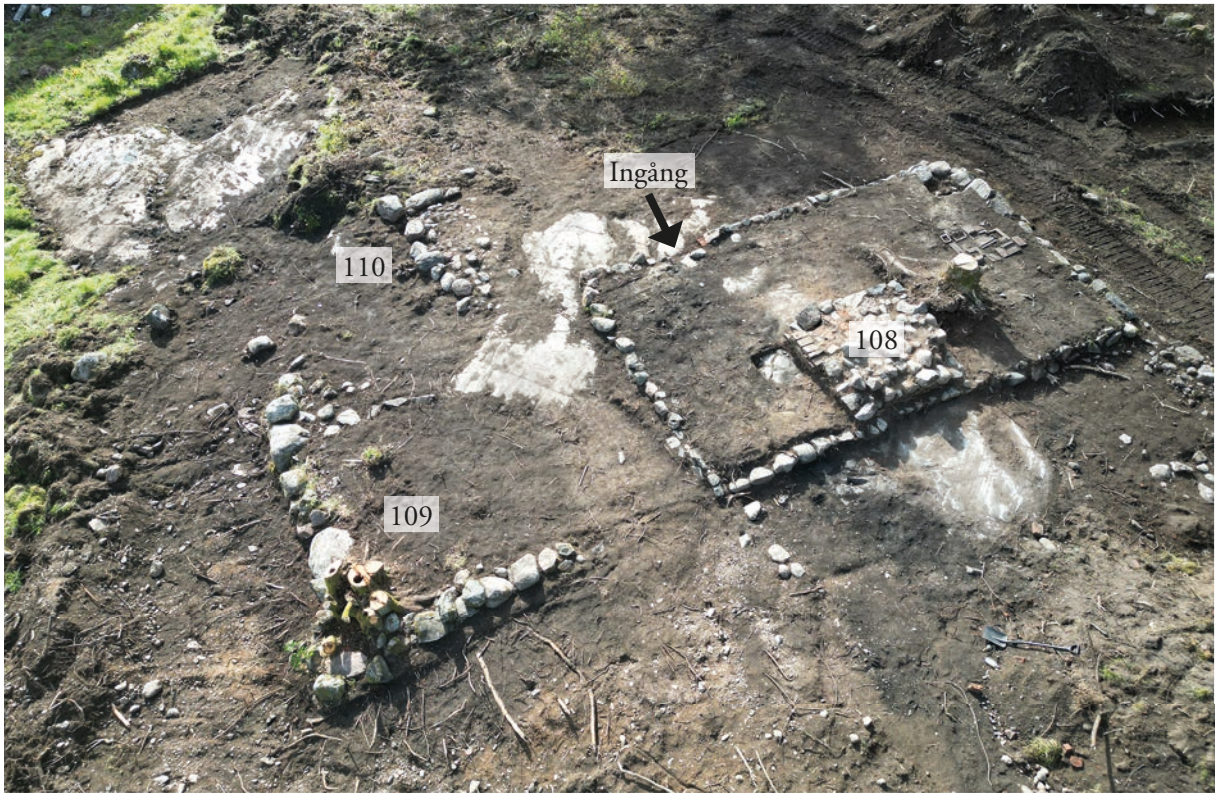

Figur 16. Hus 1 med spisfundament (108) framrensat. Till vänster om hus 1 syns två terrasseringsmurar (109 och 110). Foto från nordväst.

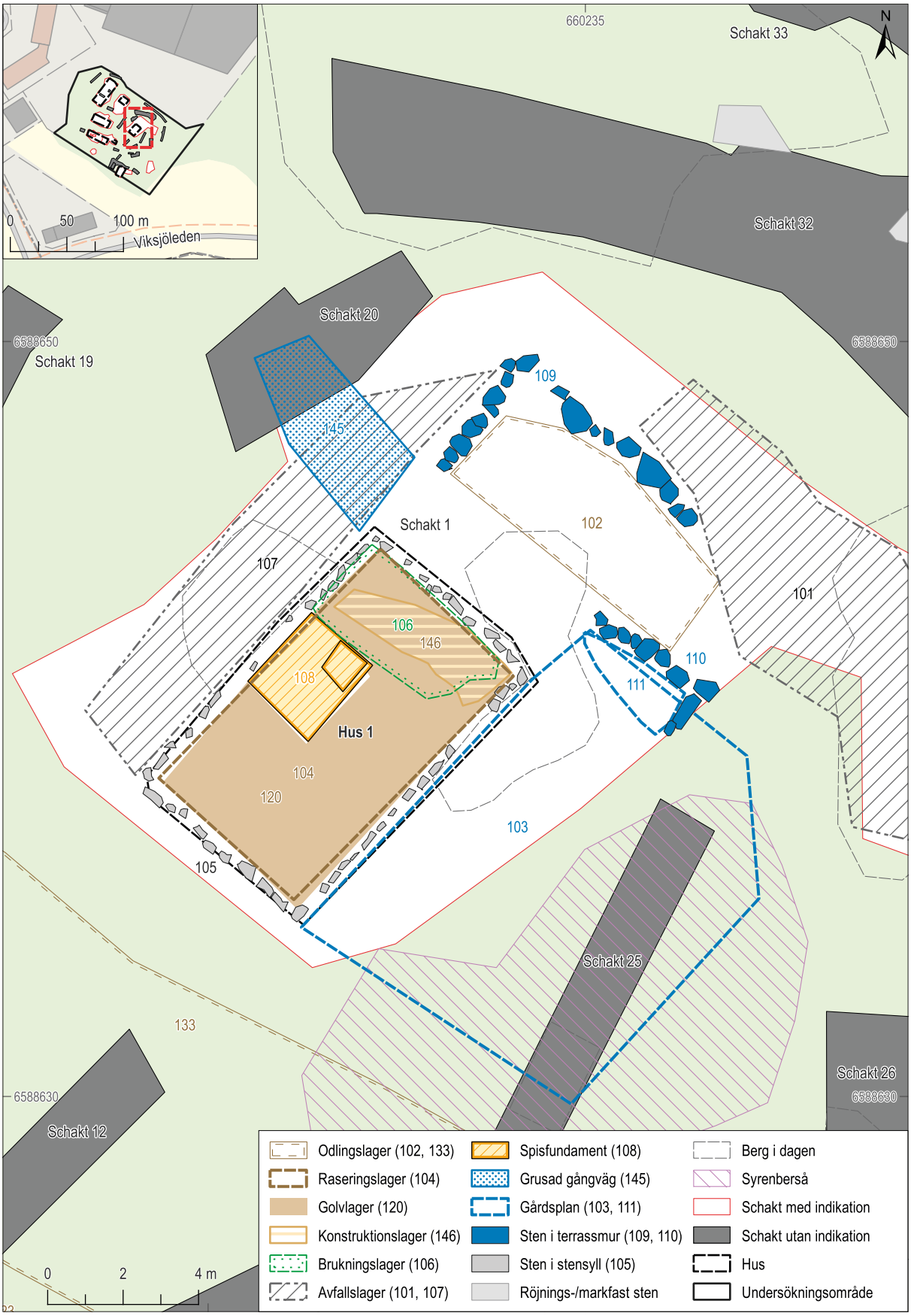

Figur 19. Översiktsplan över kontexter i och vid hus 1, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Näfvekvarn vilket spisluckan (F104:444:1) vittnar om (figur 20 och 21). Luckan var rikligt dekorerad med en meanderbård som inramar palmetter, två gripar och namnet Näfvekvarn. Ornamentiken på luckan talar för att den var tillverkad i slutet av 1800-talet då dekoren på ugnsluckorna ändras vid sekelskiftet till jugendstil med svängda former och dekor med växtmotiv (Sixtensson 2001, s. 15).

Golvlagret i byggnaden utgjordes av lera som längs med norra delen av spisen var varvat med ett sotigt brukningslager vilket kan tala för kökets placering i stugan. Merparten av fynden som hittades i stugan påträffades i norra delen och utgjordes bland annat av keramikskärvor, knappar och mynt som dateras till 1800-talet.

Vid ingången till stugan framkom en mindre gårdsplan som i nordöst avgränsades av en terrassmur och där växtligheten dominerades av en större syrenberså. Bakom stugan växte en större ask som möjligen kan ha fungerat som vårdträd och i närheten av byggnaden noterades ett antal hallon-, vinbär- och rosenbuskar.

Figur 20. Luckan till en järnspis (F104:444:1) som har suttit i enkelstugan som hörde till torpet Jordbron. Den har tillverkats vid Näfvekvarns bruk i slutet av 1800-talet (se även figur 21). Skala 1:2.

Figur 21. Delar av järnspisen som tillhörde torpet Jordbron. För detalj av spisluckan se figur 20.

Det fanns inga spår efter skiljeväggar i stugan men man kan anta att det funnits ett stugrum, en kammare och en förstuga vilket var normen för enkelstugor i Uppland under 1800-talet (Helena Lundgren 2008, s. 52). Stugrummet användes då främst som kök, sovrum och arbetsrum under vintern. Utifrån fyndspridningen som var koncentrerad till norra delen av byggnaden kan man anta att stugrummet var placerat här och kammaren i södra delen. I det äldre kartmaterialet avbildas stugan på 1868 års karta (figur 22) och häradsekonomiska kartan från tidigt 1900-tal men saknas på ekonomiska kartan från 1953. Det fanns inga rester kvar efter själva stugan men förmodligen har den varit knuttimrad och i en våning.

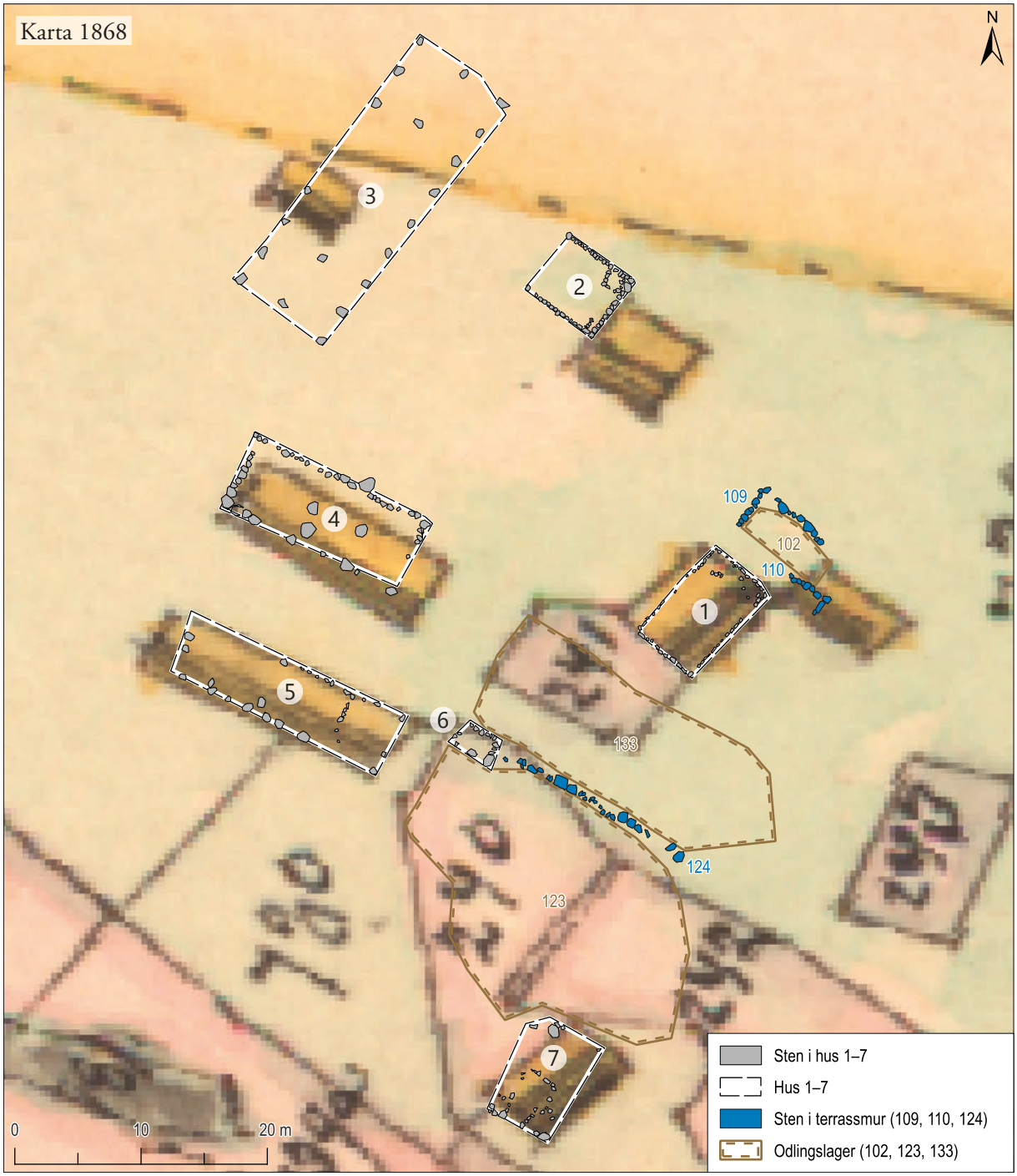

Figur 22. Hus 1–7 markerade på 1868 års karta, skala 1:500.

Hus 2. Boningshus med datering 1800-tal

Byggnaden var orienterad i nordväst–sydöstlig riktning och belägen ett tjugotal meter nordväst om enkelstugan (hus 1; figur 23–25). Grunden utgjordes av en stensyll som mäter 5,5 x 6,5 meter (35 m²) och i sydöstra hörnet framkom rester efter ett spisfundament. I golvlagret påträffades träfibrer efter reglar till ett trägolv samt enstaka fynd av glasfragment och keramikskärvor som dateras till 1800-talet.

Dikt an emot södra långsidan påträffades rester efter en stenlagd yta vilket kan markera ingången till byggnaden. I anslutning till stenläggningen hittades delar till tre kvarnstenar vilka tillvaratogs av Järfälla hembygdsförening och finns nu på Görvälns gårdsmuseum (figur 26).

Eldstaden i byggnaden talar för att den använts som boningshus och i det äldre kartmaterialet avbildas byggnaden på 1868 års karta (se figur 22).

Kontext	Typ
112	Stensyll
113	Stenlagd yta
115	Spisfundament
122	Golvlager

Figur 24. Kontexter som ingår i hus 2.

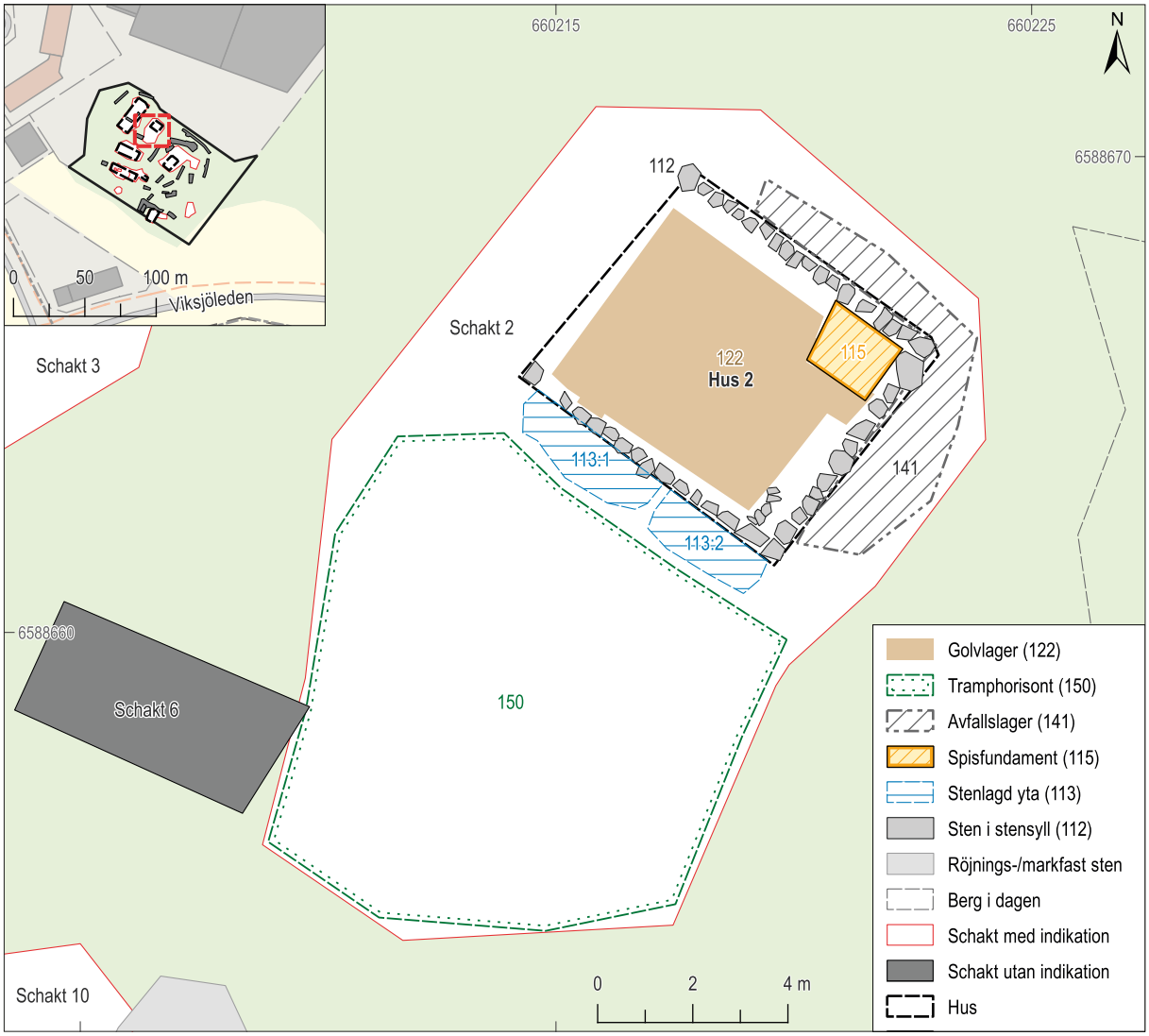

Figur 23. Översiktsplan över kontexter i och vid hus 2, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 25. Lodfoto över hus 2 som visar det stenlagda ingångspartiet (113) till stugan. I övre högra hörnet syns fundamentet till byggnadens spis (115). Norr är snett upp till höger i bild.

Figur 26. Detaljbild på en ansamling med kvarnstensfragment som hittades strax utanför hus 2. Foto från sydväst.

Hus 3. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal

Byggnaden utgjordes av en 24,5 x 8,5 meter stor stengrund (208 m²) orienterad i nordöst–sydvästlig riktning (figur 27–29). Grunden utgjordes av större stenblock som var lagda med cirka två meters intervaller och där stenarna hade borrhål på ovansidan där en järnten suttit. Några järntenar satt kvar i hålen. Inga fynd hittades i byggnaden.

Förmodligen har byggnaden använts som en loge eller någon annan form av ladugårdsbyggnad. Den anläggs under senare delen av 1800-talet och rivs under första halvan av 1900-talet då byggnaden finns med på Häradskartan från tidigt 1900-tal men saknas på 1868 års karta och på den Ekonomiska kartan från 1953.

Kontext	Typ
116	Stengrund

Figur 28. Kontexter som ingår i hus 3.

Figur 27. Drönarfoto över hus 3. På ovansidan har stenarna hål för järntenar varav flera sitter kvar. Foto från nordöst.

Figur 29. Översiktsplan över kontexter i hus 3, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Hus 4. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal

Fragmentarisk byggnad som var bevarad till en storlek av 15 x 6,5 meter (97 m²; figur 30–32). Grunden utgjordes av en kraftig stensyll som ställvis var utrasad. Inne i byggnaden hittades fynd av keramikskärvor som dateras till sent 1800-tal – tidigt 1900-tal, en hästsko (F135:3467:1) samt en fällkniv (F135:3467:2). Strax utanför östra gaveln till byggnaden påträffades ett soplager som bland annat innehöll stora mängder järnskrot, byggnadsdetaljer, en fingerborg, en skosporre och keramikskärvor som dateras till sent 1800-tal.

Kontext	Typ
117	Stensyll
135	Golvlager
136	Golvlager
144	Avfallslager

Figur 31. Kontexter som ingår i hus 4.

Fynden av hästskon och sporren kan indikera att byggnaden använts som stall eller lider (figur 33). Byggnaden utgör del av den byggnad som visas på en äldre sockenkarta över Järfälla från 1800-talet samt på 1868 års karta (se figur 22).

Figur 30. Översiktsplan över kontexter i och vid hus 4, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 32. Lodfoto över hus 4. Norr är snett uppåt i bild.

Figur 33. En hästsko av modellen 1800-tals allmogesko (F135:3467:1, till vänster), en fällkniv (F135:3467:2, uppe till höger) och en skosporre (F144:3477:6, nere till höger) som hittades i och i anslutning till en stallbyggnad eller lider (hus 4). Skala 1:2.

Hus 5. Parstuga med datering 1800-tal

Grunden till byggnaden utgjordes av en stensyll som mätte 18,5 x 5 meter och orienterad i nordväst–sydöstlig riktning (figur 34–36). I nordvästra delen av byggnaden saknades syllstenar. Byggnaden var indelad i tre rum som till stora delar överensstämmer med planlösningen för en parstuga där stugrummet (15 m²) med spis var beläget i östra delen av byggnaden. Det mittersta rummet (21 m²) skulle då ha varit indelat i förstuga med ingång till byggnaden och en kammare. Rummet på västra gaveln (25 m²) kan då ha använts som en så kallad gäststuga där man ofta förvarade saker. I govlagret till stugrummet hittades två keramikskärvor som dateras till 1800-talet, två hästskosömmar samt en märla, i övrigt var det fyndtomt i byggnaden. Strax utanför östra gaveln framkom en ansamling med sopor i form av buteljglas och keramikskärvor som dateras till 1800-tal-tidigt 1900-tal samt lite järnskrot (figur 37).

Kontext	Typ
125	Avfallslager
126	Spisfundament
127	Stensyll
128	Golvlager, rum 1
129	Golvlager, rum 2
137	Golvlager, rum 3

Figur 35. Kontexter som ingår i hus 5.

Byggnaden avbildas på 1868 års karta men inte på Häradsekonomiska kartan från tidigt 1900-tal (se figur 22).

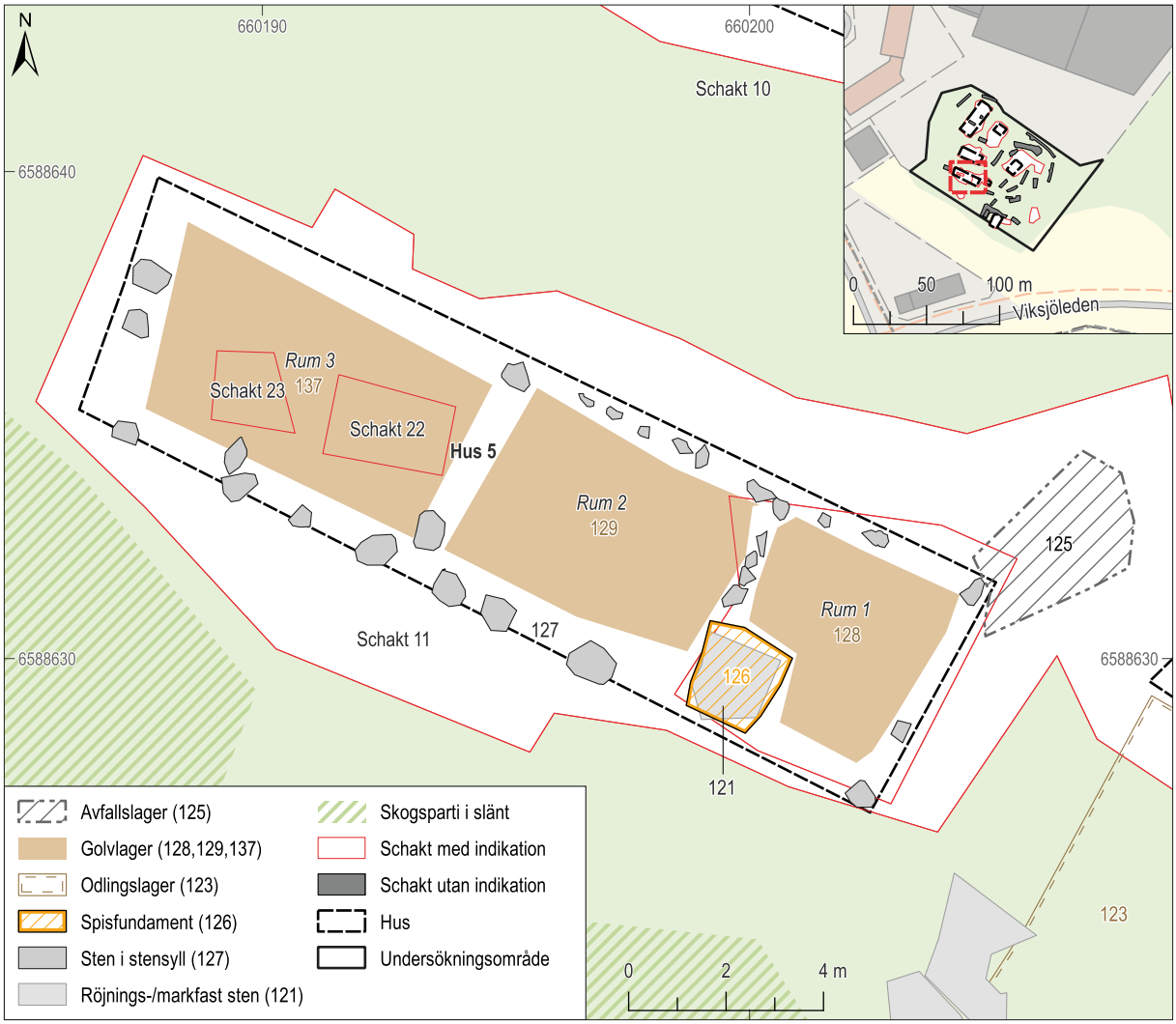

Figur 34. Översiktsplan över kontexter i och vid hus 5, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 36. Hus 5 framrensat. Till vänster i bild syns spisfundamentet (126) som var beäget i stugrummet. Foto från öster.

Figur 37. Ett urval av fynd som hittades i ett soplager (125) utanför hus 5.

Hus 6. Ekonomibyggnad med datering 1800-tal

Det som återstod av byggnaden var grunden i form av en stensyll som mätte 2 x 3,5 meter (7 m²; figur 38–40). I öster var stensyllen sammanbyggd med en terrassmur (124; figur 41). I golvlagret hittades bladet till en spade samt ett bryne.

Kontext	Typ
131	Stensyll
132	Golvlager

Figur 39. Kontexter som ingår i hus 6.

Byggnaden tolkas som en mindre förrådsbyggnad och finns inte avbildad i det äldre kartmaterialet.

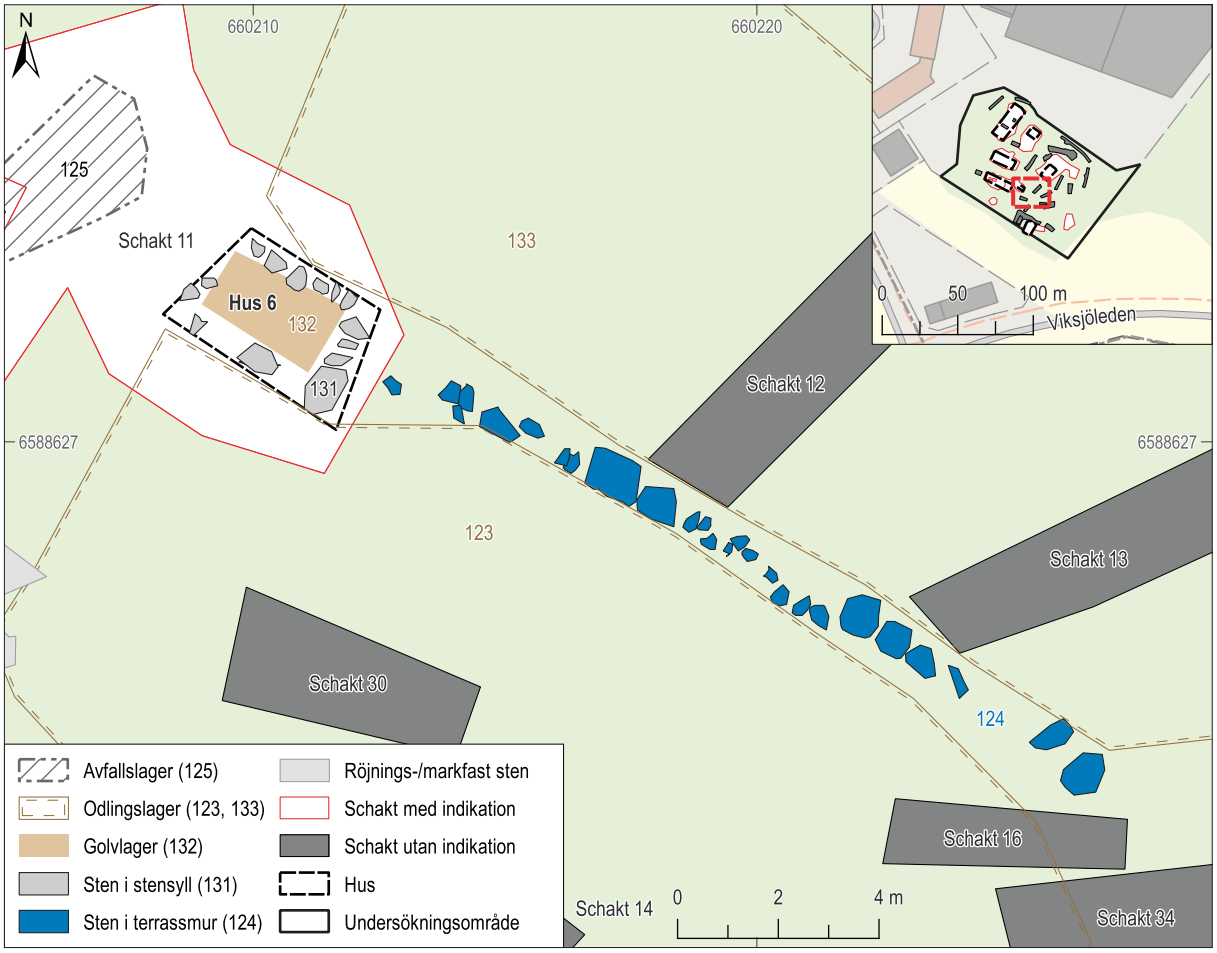

Figur 38. Översiktsplan över kontexter i och vid hus 6 samt den anslutande terrassmuren (124), skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 40. Grunden till en mindre ekonomibyggnad framrensat. I bakgrunden syns terrassmur 124. Foto från nordväst.

Figur 41. Centralt i bilden syns en cirka 20 meter lång terrasseringsmur (124) med odlingsytor på vardera sida. Foto från sydväst.

Hus 7. Källare med datering 1800-tal

Källargrunden var belägen i sydöstra delen av undersökningsområdet där innermåttet av källarrummet mätte 2,7 x 2,6 meter (7 m²; figur 42–43). Källarrummets väggar utgjordes av större skarpkantiga stenar som var bevarade i fem skift upp till en höjd av 1,6 meter (figur 44). Ingången till källaren var 1 meter bred och belägen i söder. Golvet utgjordes av ett stampat jordgolv som innehöll fynd av bland annat glasburkar, keramikskärvor och en leksakspistol som dateras till 1800–1900-talet (figur 41).

Cirka 3 meter nordöst om källargrunden framkom en stenmur (138) som tolkas utgöra norra gaveln till källarens överbyggnad. I anslutning till stenmuren hittades ett yxhuvud och en del av en kvarnsten.

Källargrunden hör till den byggnad som kan ses på 1868-års karta (se figur 22).

Kontext	Typ
118	Källargrund
119	Jordgolv
138	Stenmur

Figur 43. Kontexter som ingår i hus 7.

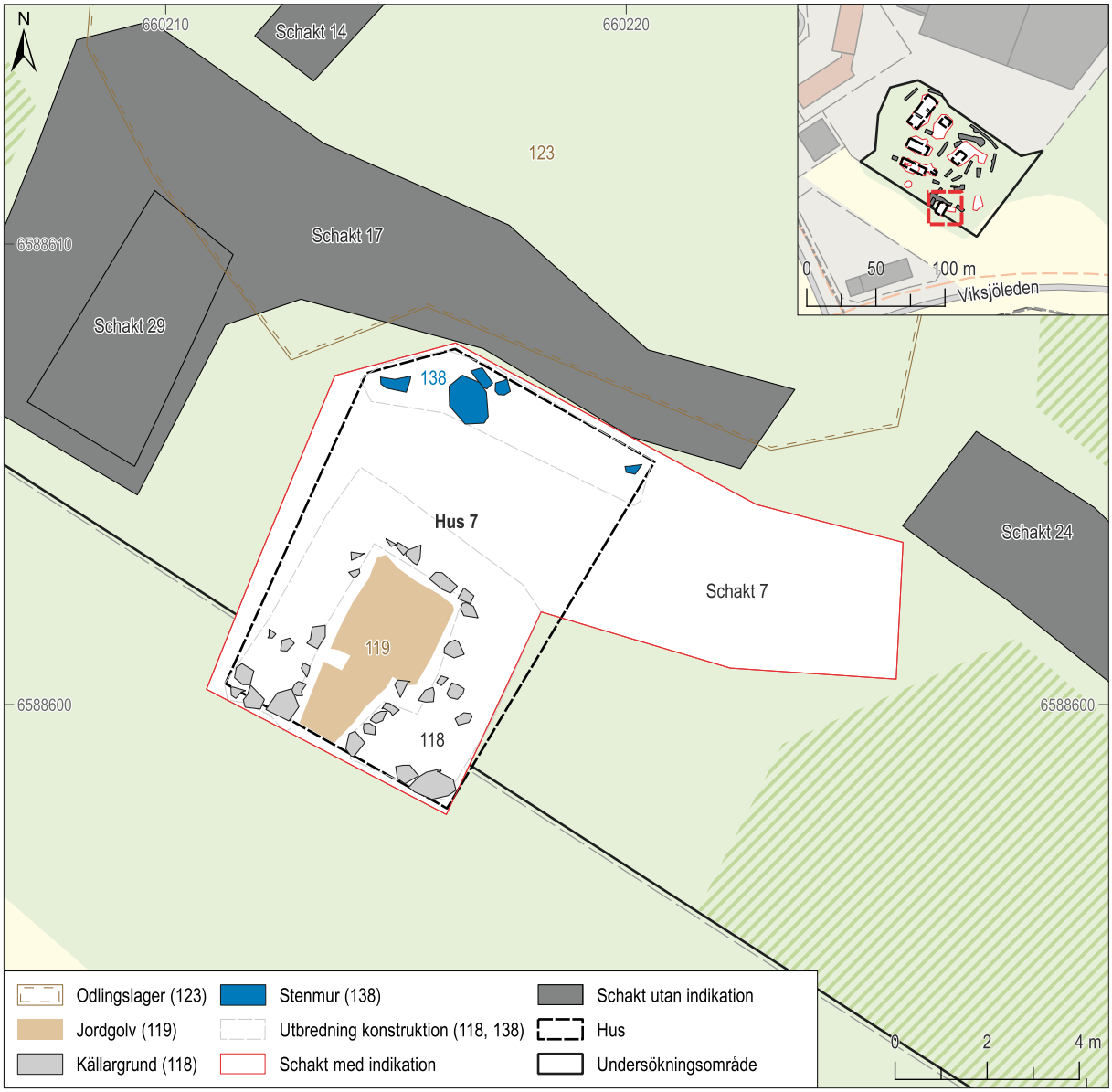

Figur 42. Översiktsplan hus 7, skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 44. I förgrunden syns källargrunden (118) och i bakgrunden visas stenmur 138. Källarrummet har haft ett jordgolv (119). Foto från sydväst.

Figur 45. Ett urval av fynd som hittades i källaren och som dateras till 1800–1900-tal.

Terrassmurar, odlingsytor och en grop med datering 1800–1900-tal

Några meter nordöst om enkelstugan (hus 1) framkom en rät vinklad terrassmur (109) bestående av större kallmurade stenar. Under grästorven på insidan av terrassmuren påträffades ett odlingslager (102) med fynd som i huvudsak dateras till 1800–1900-tal.

En större odlingsyta som var belägen strax bakom enkelstugan (hus 1) avgränsades i söder av en cirka 20 meter lång terrassmur som var orienterad i nordväst–sydöstlig (124). Den var uppbyggd av större kallmurade stenar. Två sökschakt grävdes i anslutning till muren och inga fynd hittades i den här odlingsytan. Nedanför terrassmuren lokaliserades ytterligare en större odlingsyta (123). I odlingslagret hittades enstaka fynd i form av ett avbrutet bryne, ett fragment av pressglas som dateras till sent 1800-tal – tidigt 1900-tal samt en svagt välvd knapp som typologiskt härrör från sent 1700-tal – tidigt 1800-tal. I det här lagret hittades också enstaka fynd av porslinsskärvor som dateras till sent 1800-tal – tidigt 1900-tal. På 1868-års karta anges de här två odlingsytorna utgöra tomtmark som hörde till torpet Jordbron (se figur 22).

Kontext	Typ	För plan, se följande
102	Odlingslager	Figur 19
109	Terrassmur	Figur 19
123	Odlingslager	Figur 15
124	Terrassmur	Figur 38
130	Grop	Figur 46
133	Odlingslager	Figur 15

Figur 47. Kontexter för övriga anläggningar.

Vid sluttningsfoten i sydvästra delen av undersökningsområdet framkom en stenfylld grop (130) som innehöll enstaka fynd i form av ett dörrbeslag, en sisare samt en porslinsskärva från 1800–1900-talet (figur 46).

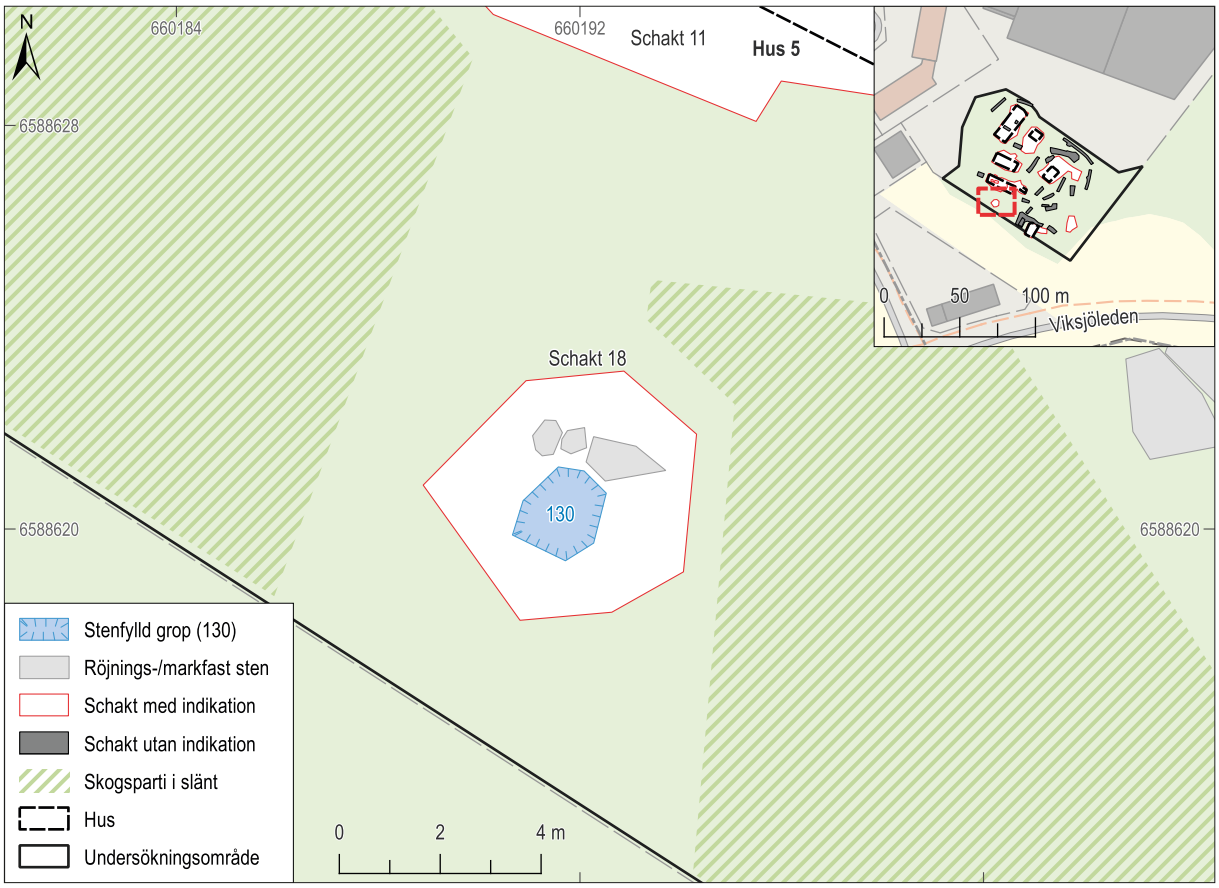

Figur 46. Översiktsplan över den stenfyllda gropen (130), skala 1:150. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

Figur 48. Tre äldre äppelträd fanns i undersökningsområdets södra del.

I samband med inventeringen av undersökningsområdet karterades ett antal äldre odlade kulturväxter som främst var koncentrerade till den sydöstra delen av undersökningsområdet. De utgjordes bland annat av 3–4 äldre äppelträd (figur 48), ett krikonträd som är en äldre sort av plommonträd samt humle.

Figur 49. Exempel på sentida keramikskärvor av flintgods som tillverkades vid Gustavsbergs porslinsfabrik. Keramikskärvorna hittades i ett soplager strax utanför hus 5. Överst i bild syns en skärva från en kaffekopp (F125:1895:6) som hör till servisen Gustavsberg Willow (1880–1930) och därunder visas delar av en tallrik (F125:1895:1) från servisen Fausta (1897–1905).

Fynden från torpet Jordbron

Merparten av fynden som hittades vid undersökningen kan dateras till 1800-tal – tidigt 1900-tal och flertalet påträffades i eller i anslutning till enkelstugan (hus 1). Fynden ger oss en inblick i torpens bordskultur och konsumtion från den här tiden men även information om hur man inredde de olika byggnaderna som hörde till torpenheten. Då lämningarna var relativt unga gjordes ett selektivt insamlande av fynd där daterande och funktionsbestämmande fynd i första hand togs in. Totalt har 255 fyndposter registrerats varav merparten utgjordes av olika typer av kärl av keramik (155 fyndposter). Eftersom merparten av fynden var sentida så har de gallrats efter registrering och analys.

Husgeråd

Författare: Michel Carlsson, Arkeologikonsult

Vid den arkeologiska undersökningen vid Jordbron tillvaratogs 255 keramikskärvor med en sammanlagd vikt av 3,5 kilo. De äldsta skärvorna med säkerställd datering är från 1700-talets andra hälft och de yngsta från tidigt 1900-tal fram till cirka 1930 (figur 50). Keramikmaterialet från Jordbron är en viktig del i kunskapsuppbyggandet kring bordskultur och konsumtion under tidigmodern och modern tid i Stockholms omland.

Kontext	Datering	Antal skärvor	1700	1710	1720	1730	1740	1750	1760	1770	1780	1790	1800	1810	1820	1830	1840	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930
101	ca 1840–1880	79																								
102	ca 1870–1930	38																								
103	ca 1850–1930	3																								
106	ca 1700–1850	6																								
107	ca 1880–1920	11																								
119	ca 1850–1930	17																								
120	ca 1850–1900	10																								
122	ca 1850–1890	8																								
123	ca 1870–1930	2																								
125	ca 1860–1910	44																								
127	ca 1800–1930	1																								
128	ca 1770–1930	1																								
132	ca 1750–1930	1																								
135	ca 1880–1920	8																								
141	ca 1870–1910	6																								
142	ca 1850–1920	7																								
144	ca 1800–1910	12																								

Figur 50. Dateringen av den kontextbundna keramiken. De grå markeringarna visar keramikens ramdatering i varje enskild kontext och de blå det troliga tidsspannet för keramikens deponering. Av tabellen framgår att en majoritet av kontexterna sannolikt har tillkommit under 1800-talets sista decennier, cirka 1880–1900.

Närmare hälften av all keramik (48 %) utgörs av flintgods följt av yngre rödgods (24 %) och porslin (16 %), en sammansättning som får anses normal för 1800-talets senare hälft (figur 51). Ser vi närmare på keramikens användningsområden så domineras den helt av bordets kärl – tallrikar, kaffe- och tekoppar samt fat och skålar (figur 52). De två sistnämnda användes även till förvar av matvaror.

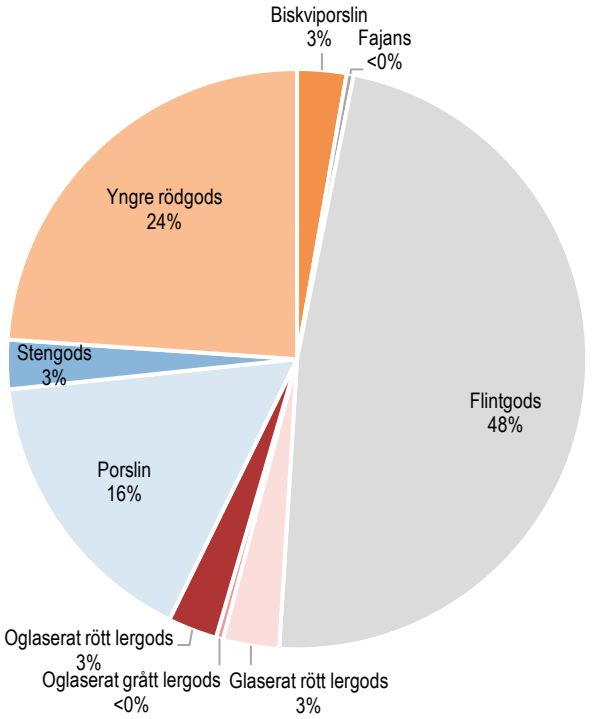

Figur 51. De olika godstypernas andel av hela keramikmaterialet baserat på antal skärvor. N=255.

Fajans

Endast en fajansskärva påträffades vid undersökningen (F120:1683:6). Den består av en del av brämet från en tallrik målad med Rehnska mönstret komponerad av arkitekten och mönstertecknaren Jean Erik Rehn (figur 53). Tallriken är troligen tillverkad på Rörstrand mellan 1765–1790. Fajans är ett poröst lergods överdraget med tennglasyr där tekniken att framställa metallglasyrer ursprungligen kommer från Orienten och blev populärt i Sverige under 1700-talet.

Flintgods

Flintgodset består av 122 skärvor med en vikt av knappt 1,4 kilo vilket som nämnts ovan utgör nästan hälften av det totala keramikmaterialet. Flintgodset utvecklades i England strax före mitten av 1700-talet och togs upp av Marieberg och Rörstrand som började tillverka flintgodsporslin i Sverige på 1770-talet. Under 1800-talets första hälft lärde man sig också tekniken med överföringstryck på de svenska fabrikerna, något som man i England gjort sedan 1760-talet (Dahlbäck Lutteman 1980:109ff). Det helt odekorerade vita flintgodset var det billigaste och utgör 18 % procent av flintgodset från Jordbron. En del av de vita tallrikarna har en reliefdekor längs kanten på brämet, bland andra en dekor som kallas feather-edge och tillverkades tidigt av Rörstrand och Marieberg (figur 54). Som så många andra dekorer var feather-edge dekoren kopierad från engelska förlagor (Dahlbäck Lutteman 1980:116).

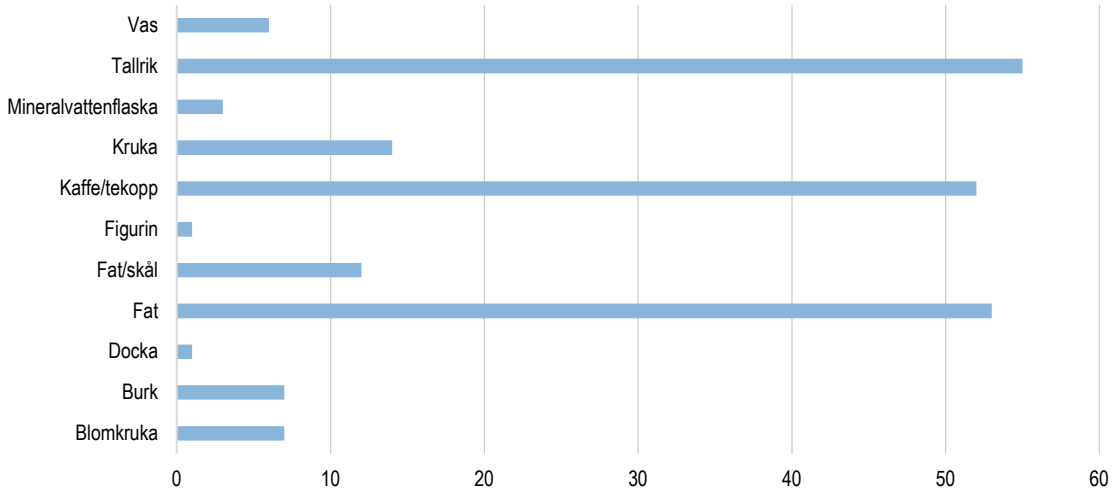

Figur 52. Keramikföremål som hittades baserat på antal skärvor. N=211.

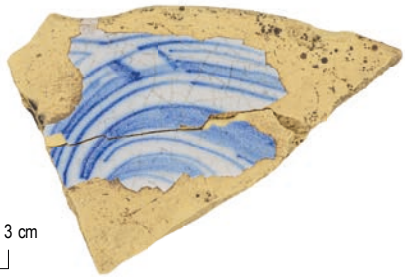

Figur 53. Fajansskärvan (till höger) från Jordbron med Rehnska mönstret på brämet (F120:1683:6, skala 1:1) och ett exempel från Nationalmuseum (bilden ovanför) som visar hur tallriken ursprungligen kan ha sett ut. Foto: Greta Lindström, Nationalmuseum, inventarienummer NMK 27/1900. Bbilden är beskuren (CC BY-SA 4.0 DEED).

0 1 2 3 cm

0 1 2 3 cm

Figur 54. En del av en tallrik med en feather-edge dekor från sent 1700-tal eller 1800-talets första hälft (F101:53:7). Skala 1:1.

Huvudparten av flintgodset har dock en tryckt dekor med dateringar från 1840-talet till 1910-talet (figur 55).

56 % av allt flintgods utgörs av tallrikar och 35 % av kaffe- och tekoppar (figur 56). De återstående fragmenten härrör från skålar och burkar, de senare troligen från ett par senapsburkar tillverkade i England.

Figur 56. Vid 1800-talets mitt (cirka 1840–1860) var handmålade koppar och mindre skålar av flintgods populära och tillverkades av såväl Rörstrand som Gustavsberg. Från Jordbron kommer de här skärvorna från en kopp med motiv av smultron (F101:53:12). Skala 1:1.

Yngre rödgods

En fjärdedel (24 %) av keramiken från Jordbron består av keramik av typen yngre rödgods. Från 1500-talet fram till 1700-talets mitt var keramikföremål av yngre rödgods dominerande och användes både till förvaring, tillagning och servering. Från

Fynd-nr	Föremål	Tillverkare	Servis-namn	Tillverk-ningsår
F125:2631:1	Tallrik	Rörstrand	Spetsmönstret	1845–1934
F141:3507:6	Tallrik	Gustavsberg	Festoon	1863–1880
F125:1895:6	Kaffekopp	Gustavsberg	Willow	1880–1930
F107:462:1	Tallrik	Rörstrand	Vineta	1887–1925
F102:66:5	Skål	Rörstrand	Syracusa	1889–1907
F107:462:2	Djup tallrik	Rörstrand	Syracusa	1889–1907
F125:1895:1	Tallrik	Gustavsberg	Fausta	1897–1905

Figur 55. Namngivna serviser från Gustavsberg och Rörstrand som påträffades vid undersökningen.

och med 1700-talets andra hälft övergår man från matlagningskärl av keramik till metaller som järn och koppar. Rödgodskeramiken kom därefter främst att användas till gods för uppläggning och förvaring, speciellt mycket ökade produktionen av stora förvaringskrukor. Den yngre rödgodskeramiken från Jordbron består av fat, skålar och förvaringskrukor och speglar väl tidens produktion.

Faten och skålarna är ofta bruna och gula eller gröna och gula, ofta med stänkdekor, en dekor som var populär mellan cirka 1750–1850 (figur 57). Andra dekorer utgörs av koncentriska cirklar, vågband eller hemring, dekorer som har rötter ner i 1500-talets andra hälft och 1600-talets början. Det finns även en skärva från ett fat med hemring och sgrafitto (dekor som ristats in i fatet), en typ av dekor som blir vanlig under 1700-talet.

I stort sett samtliga fat och skålar hade dekor vilket antyder att de i första hand var avsedda att exponeras och inte användes som förvaringskärl i skafferier och jordkällare. Motsatsen finner vi hos förvaringskrukorna som oftast är enfärgade och utan dekor vilket även gäller de fåtaliga skärvor av förvaringskrukor som påträffades i Jordbron som hade brun kulör.

Figur 57. Exempel på fat och skålar med olika typer av dekor. Till vänster två fat med stänkdekor i olika färgställningar (F101:53:3, F101:56:4), överst till höger ett fat med hemring (F102:66:12). Under två skärvor av ett fat med koncentriska cirklar (F101:53:6) samt tre skärvor av en skål med vågbandsdekor (F101:56:5). Skala 1:1.

Porslin

Av de drygt fyrtiotalet porslinsskärvor som tillvaratogs vid Jordbron så är det endast en som bedömts vara kinesisk import, resten är troligen av svensk och europeisk tillverkning från senare delen av 1800-talet (figur 58).

Porslinet utgörs huvudsakligen av skärvor från kaffe- och tekoppar (41 %) vilka mestadels är vita men inte sällan har en reliefdekor. I de fall de har målad eller tryckt dekor består den av blommor och andra typer av växtdekorer. Några tallrikar i porslin påträffades inte, däremot en del mindre burkar och askar med lock vilka kan ha varit avsedda för exempelvis socker, salt och smör.

Under andra hälften av 1800-talet blev porslinsfiguriner i form av olika djur populära. Från Jordbron kommer ett fragment från huvudet på en gris av okänt fabrikat (figur 59). Under senare hälften av 1800-talet så började även många porslinsfabriker tillverka barnserviser och även dockor där huvud, armar och ben var av porslin och resten av kroppen av tyg (figur 60 och 61). En sådan docka nådde även ut till ett av barnen i Jordbron. Fragmentet består av en del av hals och axelpartiet på en docka av biskviporslin (figur 60). Det är målat i en hudfärgad, ljust rosa, ton och har en djupstämpel i godset med beteckningen 4/0 vilket visar dockans storlek. Dockan är troligen tillverkad av Armand Marseille i Köppelsdorf, Tyskland som var verksamma mellan cirka 1885–1930.

Av biskviporslin är även en liten vas, ursprungligen omkring 15 centimeter hög, med en plastisk växtdekor där små färgrester visar att den varit guldmålad. På kärlkroppen finns likaså vaga spår efter en målad bladranka i grönt. Vasen kan dateras till senare delen av 1800-talet (F144:3479:6).

0 1 2 3 cm

Figur 58. Skärva från ett tefat av kinesiskt porslin daterad till cirka 1875–1912 (F144:3479:5). Skala 1:1.

0 1 2 3 cm

Figur 59. Fragment av figurin i form av en gris från 1800-talets andra hälft (F144:3479:4). Skala 1:1.

0 1 2 3 cm

Figur 60. Ett av fynden från undersökningen vid Jordbron var en del av en docka i biskviporslin (F144:3749:3) som troligen tillverkat av Armand Marseille i Tyskland. Skala 1:1. För exempel på en liknande docka se figur 61.

Oglaserat rött lergods

Skärvorna av oglaserat rött lergods kommer samtliga från blomkrukor. Krukorna har samma utseende som nutida planteringskrukor med ett hål i botten men är till skillnad från dagens maskintillverkade drejade för hand. Denna typ av krukor blir vanligt förekommande kring 1700-talets mitt.

Glas

Totalt tillvaratogs 104 glasfragment fördelade på 25 fyndposter med en totalvikt på drygt 3 kilo vid undersökningen av torpet Jordbron. Sammantaget kan det dateras från 1800-tal till första halvan av 1900-talet.

Figur 61. En docka i biskviporslin tillverkat av Armand Marseille i Tyskland. På Nordiska museet finns flera exempel på dockor (längd 29 cm) från denna tillverkare, se figur 60 för en skärva från en liknande docka från undersökningen vid Jordbron. Foto: Karolina Kristensson, Nordiska museet. Identifikationsnummer NM.0270699A-G (CC BY-NC-ND).

På gårdsplanen som hörde till enkelstugan (hus 1) hittades ett runt 3 cm i diameter stort glas som suttit i en ram till ett förstoringsglas (figur 62). En av de sista som bodde på torpet under senare delen av 1800-talet var änkan Hedvig Andersdotter. Hon blev 90 år gammal och kanske har det här förstoringsglaset tappats av henne då synen oftast försämras under livets höst.

Figur 62. Glaset till ett förstoringsglas som någon har tappat på gårdsplanen till enkelstugan som hörde till torpet Jordbron (F103:74:3). Skala 1:1.

Den stora majoriteten av glasfynden, drygt 70 % av fragmenten, kommer från flaskor av olika slag och framför allt bruna ölflaskor av typen knoppflaskor. De har en kraftig glassvulst högst upp och var i produktion mellan åren 1886–1932.

I källaren (hus 7) tillvaratogs elva fragment till glasburkar i klarglas samt en intakt medicinflaska som var 6 cm hög (F119:1602:1). Bland det övriga glasmaterialet som påträffades i eller i anslutning till enkelstugan (hus 1) identifierades två benfragment från vinglas, ett fragment från en karaff samt en hel bläckflaska.

Bestick och övrigt husgeråd

Förutom keramik och glas påträffades även andra fynd som kan relateras till bordskulturen på torpet under den aktuella perioden (figur 63). Bland allmogen blev gaffeln vanlig först under 1800-talet och den förseddes nu med fyra klor i stället för två eller tre klor som tidigare varit normen. I materialet från Torpet Jordbron påträffades en del av en fyrklogaffel av järn, tre matknivar av järn samt en sked av plåt. Två av matknivarna har bevarade skaft med nitade järnskivor.

Kaffedrickande i stugorna på landsbygden tog ordentlig fart i mitten av 1800-talet och varje gång kaffe skulle kokas tog man fram husets kaffekvarn för att mala bönorna. Kaffekvarnarna var låd- eller cylinderformade och gjorda av trä eller stålplåt och med ett kvarnverk av metall. I en avfallshög strax utanför boningshus (hus 2) hittades övre delen till en kaffekvarn som utgjordes av vevarmen och del av kvarnverket (F141:3508:2).

Figur 63. Hela och delar av bestick som hittades i anslutning till enkelstugan hus 1. Skala 1:2.

Klädedräkt, personlig utrustning och lek

Hos allmogens män blev knappar allt vanligare i klädedräkten under andra halvan av 1700-talet medan kvinnorna fortsatte använda hyskor och snörningar till klädedräkten fram till mitten av 1800-talet. Av totalt 11 knappar hittades 9 knappar inne i enkelstugan (hus 1) eller strax utanför. Flertalet av knapparna var tillverkade av mässing och platta till formen med trådögla på baksidan. Två av knapparna hade genomgående hål.

Ett fynd som visar på 1800-talets klädmode, om än inte på torpet, var en gjuten mansfigur i bly som hittades på gårdsplanen till enkelstugan (figur 64). Figuren har en slät baksida och mäter 3,3 x 3,4 cm och var avbruten nedtill. Mannen har kraftiga polisonger, en stor mössa och en kostym med stora kragar vilket kan signalera att det rör sig om en skeppare eller sjöman. De kraftiga polisongerna indikerar på 1800-talet då dessa var populära.

Vid undersökningen hittades totalt fem klackjärn som mäter 5–8 cm mellan skänklarna. De användes som förstärkning på klackarna till grövre skor och stövlar och blir vanliga under 1800-talet.

Det framkom endast tre föremål som kan klassas som personliga föremål vid undersökningen. Ett av dessa utgjordes av ett odekorerat skaft till en krittpipa som hittades i ett större soplager några meter nordväst om enkelstugan. I golvlagret till ekonomibyggnad (hus 4) hittades en kraftigt korroderad fällkniv (F135:3467:2) som var 8,5 cm lång och i golvlagret till enkelstugan hittades en urnyckel (F120:3482:1) till ett fickur. Den senare var 2,9 x 1,5 cm stor och dekorerad med växtornamentik på ena sidan.

Fynd som kan relateras till barns aktiviteter på torpet utgjordes av ett antal färgkritor som hittades i anslutning till byggnaderna och delar till en leksaksmuskö̊t i zinklegering som hittades i källaren.

Djurhållning och hantverksrelaterade fynd

I fyndmaterialet är det endast häst som är synlig genom fynden av fyra hästskosömmar, två hästskor samt en sporre (se figur 33 sida 31). Båda hästskorna var handsmidda, 14–16 cm långa, och med fyra sömhål på vardera armen. De är sannolikt av typen 1800-tals allmogesko enligt Ekmans typologi (Ekman 2007, s. 173). Den ena hästskon (F135:3467:1) hittades i en stallbyggnad eller lider (hus 4) och den andra hästskon (F122:3493:2) hittades i boningshus (hus 2). Sporren (F144:3477:6) som hittades strax utanför stallbyggnaden var 5,3 cm bred mellan skänklarna och hade en fastkorroderad rund trissa.

Det enda fyndet som kan kopplas till hantverk utgjordes av en intakt fingerborg av mässing (F144:3478:2) som hittades i ett avfallslager strax utanför stallbyggnad (hus 4).

Figur 64. En gjuten mansfigur som hittades strax utanför enkelstugan hus 1 (F111:3692:2). Han har krafiga polisonger och är iklädd en kostym med stora kragar och en stora mössa vilket var populärt bland skeppare under 1800-talet. Skala 2:1.

0 1 2 cm

Figur 65. Delar till två kvarnstenar som hittades i anslutning till hus 2.

Redskap

Fram till 1800-talet hade de flesta hushållen på gårdarna en handkvarn för det dagliga bruket att mala sin säd (figur 65). Handkvarnens storlek varierade mellan 35–60 cm och bestod av en fast understen, liggare, med en roterande överliggare, löparen. Vid torpet Jordbron hittades totalt tio delar till handkvarnstenar varav flera hade återanvänts som byggnadsmaterial till byggnaderna. Den största koncentrationen av kvarnstenar hittades vid den stenlagda ingången till boningshus (hus 2) med åtta delar. Ett kvarnstensfragment (F127:2176:1) var inkorporerad i syllen till byggnad (hus 5) och en kvarnstensdel (F138:3481:1) hittades i anslutning till källaren (hus 7).

Andra fynd som visar på vilka redskap man använt på torpet utgjordes av knivar (F107:461:3 med flera), ett yxhuvud (F138:3159:1), del av en hammare (F144:3477:5), del av ett lieblad (F144:3477:2), spadblad, brynen (F123:2624:4 och F132:2626:1) samt en sisare (F130:3072:2; figur 66). Den sistnämnda var liksom kniven ett universal redskap som hade flera användningsområden.

Figur 66. En 25 cm lång intakt sisare (F130:3072:2) som hittades i en stenfylld grop. Skala 1:2.

Mynt och vikt

Vid undersökningen påträffades sammanlagt nio mynt varav samtliga framkom inne i enkelstugan (hus 1) eller på angränsande gårdsplan. Mynten är daterade inom ett tidsspann av sextio år mellan 1802 och 1865.

I sydvästra delen av undersökningsområdet hittades en rund vikt av järn i matjorden (figur 67). Den vägde 423 gram vilket ungefär motsvarar den äldre viktenheten av 1 skålpund. Skålpund är en svensk gammal viktenhet som motsvarade cirka 0,425 kg. På ovansidan har den ett handtag och var märkt med årtalet 1865 krönt med bokstäverna A?W och på framsidan siffran 1.

Figur 67. Enpundsvikt (F142:3552:1) som är märkt på ovansidan (se detalj i undre bilden) med årtalet 1865 krönt med bokstäverna A?W. Skala 1:1.

Byggnadsdetaljer

Det påträffades rikligt med fynd av byggnadsdetaljer i form av spik, gångjärn, dörrstaplar och beslag, nyckelskylt samt haspar i anslutning till byggnaderna. Totalt tillvaratogs 46 handsmidda spikar i varierande storlek varav merparten hittades i anslutning till enkelstugan (hus 1) och boningshuset (hus 2). Förmodligen utgör merparten golvspik då byggnaderna sannolikt varit knuttimrade. I anslutning till stallbyggnaden (hus 4) hittades bland annat en 20 x 6 cm stor nyckelskylt som kan ha suttit på dörren till stallet (figur 68).

Förekomsten av fönsterglas var koncentrerad till enkelstugan (hus 1) och utgjordes av färglöst eller gröntonat planglas.

Figur 68. En större nyckelskylt (F144:3477:1) som kan ha suttit på dörren till stallet hus 4. Skala 1:1.

Figur 69. Lodfoto över enkelstugan (hus 1). Norr är snett upp till vänster i bild.

Avslutning och utvärdering

Enligt det historiska källmaterialet har det i området funnits ett torp vid namn Jordbron från åtminstone sent 1500-tal och fram till senare delen av 1800-talet. Den utökade arkeologiska förundersökningen av torpet Jordbron har visat på att det inte finns några bebyggelselämningar eller andra fornlämningar som är äldre än 1800-talet inom undersökningsytan. Avsaknaden av äldre bebyggelselämningar på platsen kan ses som ett resultat av urschaktningar inför anläggandet av 1800-talets bebyggelse. Det finns också en möjlighet att det äldre bebyggelseläget för torpet Jordbron har legat utanför undersökningsområdet, exempelvis i området kring den registrerade terrasseringen L2017:8654, ett femtiotal meter sydöst om det aktuella undersökningsområdet. Bristen på äldre fynd talar också för att det äldre bebyggelseläget legat utanför den registrerade bytomt/gårdstomten.

Förändringar i Kulturmiljöregistret

Den arkeologiska förundersökningen övergick efter beslut från Länsstyrelsen till en utökad arkeologisk förundersökning vilket innebär att fornlämning L2017:9255 nu är undersökt och borttagen (figur 70).

Lämnings-nr (KMR)	Lämningstyp	Tidigare antikvarisk bedömning	Ny antikvarisk bedömning	Undersöknings-status	Beskrivning av lämning
L2017:9255	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Ingen antikvarisk bedömning	Helt undersökt	Bebyggelselämningar efter torpet Jordbron, undersökt och borttagen, inom ett 68 x 67 m (NV–SÖ) st område, bestående av 4 grunder efter bostadshus, varav 3 med spismursröse, 3 grunder efter ekonomibyggnader, terrasseringar och trädgårdar med bär, fruktträd och prydnadsbuskar.

Figur 70. Resultaten av den arkeologiska förundersökningen i Kulturmiljöregistret (KMR).

Figur 71. Utsnitt av Sockenkarta över Järfälla 1855–58 som visar torpet Jordbron och andra torp enheter såsom Långbacka, Ormbacka med flera.

Referenser

Litteratur

Bringéus, N-A. 1977. *Bouppteckningar som etnologisk källa*. Lund.

Bäckmark, M. 2016. *Mantalsforska. Släktforskning i mantalslängder. Handbok 8*. Sveriges Släktforskarförbund.

Dahlbäck Lutteman, H. 1980. *Svenskt porslin. Fajans, porslin och flintgods 1700–1900*. ICA Bokförlag Västerås.

Edvinsson, R. & Söderberg, J. 2011. A Consumer Price Index for Sweden 1290–2008. *Review of Income and Wealth*, vol. 57 (2), sid. 270–292.

Ekman, A. 2007. *Något om hovbeslagets historia i Norden från 800-tal till sent 1800-tal*. Stockholm.

Gustafsson, J: R, L. 1957. *Järfällaboken*. Stockholm.

Juhlin Dannfelt, H. 1925. *Lantbrukets historia: Världshistorisk översikt av lantbrukets och lantmannalivets utveckling*. Stockholm: Beckman. Tillgänglig digitalt: http://runeberg.org/lanthist/

Lagerqvist, L. O. & Nathorst-Böös, E. 1999. *Vad kostade det?: priser och löner från medeltid till våra dagar*. 4. uppl. Stockholm.

Lundgren, H. 2008. *Lär känna dit hus. Om torpens olika planlösningar genom tiderna*. Vendels Hembygdsförenings årsskrift Vendelkråkan 2008.

Magnusson, R. 2020. *Vid Jordbro bytomt, Järfälla. Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Fornlämning L2017:8654 och L2017:9240. Veddesta 2:1. Järfälla socken och kommun. Stockholms län. Uppland*. Stiftelsen Kulturmiljövård. Rapport 2020:60.

Nilsson Schönborg, G. & Rosén, C. 2003. Om värdet av keramik: kärl i jordfynd, bouppteckningar och den arkeologiska litteraturen, I: *Meta* (Lund), 2003:2, s. 18–40.

Sixtensson, R. 2001. Spisar och andra eldstäder. I: *Spisar, kaminer och kakelugnar*. Västerbottens museum 2001:1.

Westin, A. 2006. *Betesmarker, djurantal och betestryck 1620–1850. Naturvårdsaspekter på historisk beteshävd i Syd- och Mellansverige*. Sveriges lantbruksuniversitet. Uppsala. Tillgänglig digitalt: http://epsilon.slu.se/200695.pdf

Digitala källor

Centrum för näringslivshistoria, BizStories
Sökord: Sparbank
Sökdatum 2024-04-09
https://www.bizstories.se/foretagen/pengarna-och-livet-genom-tva-sekler/

Hallands kulturhistoriska museum
via Digitalt museum
Benämning: Navare
Identifikationsnummer: VMFE00485:a-b
Sökdatum: 2024-06-17
https://digitaltmuseum.se/0210213226820/navare

Kröller-Müller Museum
Sökord: Woman Sewing and Cat
Konstnär: Vincent van Gogh
Sökdatum: 2024-06-17
https://krollermuller.nl/en/vincent-van-gogh-woman-sewing-and-cat

Kulturmiljöregistret (KMR)
Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige
https://app.raa.se/open/fornsok/

Lantmäteriet
Historiska kartor
historiskakartor.lantmateriet.se

Nationalmuseum
Sökord: Tallrik med rehnska mönstret
Inventarienummer: NMK 27/1900
Sökdatum: 2024-06-17
https://collection.nationalmuseum.se

Nordiska museet via Digitalt museum
Sökord: Docka, Armand Marseille
Identifikationsnummer: NM.0270699A-G
Sökdatum: 2024-06-17
https://digitaltmuseum.se/011023775866/docka

Wikimedia Commons
(1) Titel: The pig seller
Konstnär: Alfred Ost
Foto: Hôtel de Ventes Horta auction in Brussels of May 2023 lot 41
Sökdatum: 2024-06-17
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Ost_-_The_pig_seller.jpg

(2) Titel: Landscape with Cattle
Konstnär: Anton Mauve
Accession number: NMH 393/1971
Sökdatum: 2024-06-17
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anton_Mauve_-_Landscape_with_Cattle_-_NMH_393-1971_-_Nationalmuseum.jpg

(3) Sökord: Husförhör
Konstnär: Knut Ander
Sökdatum: 2024-06-17
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Knut_ Ander_Husf%C3%B6rh%C3%B6r.jpg

Wikipedia
Titel: Old Woman Reading
Konstnär: Yehuda Pen
Foto: MacDougall´s Fine Art Auctions
Sökdatum: 2024-06-17
https://sv.m.wikipedia.org/wiki/Fil:Iehuda_PEN_1907%3F_Old_Woman_Reading.jpg

Kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv

Geometrisk avmätning 1636
Järfälla socken, Stockholms län
Aktbeteckning: A48-27: A10:18–19
Lantmätare Thomas Kristiernsson Hedraeus

Sockenkarta över Järfälla 1855–58
Järfälla kommun, Stockholms län
Aktbeteckning: A48

Lantmäterimyndigheternas arkiv

Ägoutbyte 1868
Järfälla kommun, Stockholms län
Aktbeteckning: 01-jäf-72

Rikets allmänna kartverks arkiv

Häradsekonomiska kartan 1901–02
Järfälla socken, Stockholms län
J112-75-13

Övriga kartor

Topografiska corpsen
Trakten omkring Stockholm, blad 1, utgiven 1861
Uppmätt 1844

Arkiv

Boskapslängder

Boskaps- m fl längder Uppland

(1) SE/RA/5119/1/3 (1623–1624), bildid: A0052527_00037

(2)SE/RA/5119/1/6 (1626), bildid: A0052530_00451

(3) SE/RA/5119/1/8 (1627), bildid: A0052532_00049

(4) SE/RA/5119/1/11 (1628), bildid: A0052535_00294

Mantalslängder

Mantalslängder 1642–1820, Stockholms län,

(1) SE/RA/55203/55203.01/1 (1653), bildid: A0005316_00177, sida 170

(2) SE/RA/55203/55203.02/20 (1709:2), bildid: A0003528_00109, sida 588

(3) SE/RA/55203/55203.02/23 (1712), bildid: A0003531_00461, sida 888

(4) SE/RA/55203/55203.01/12 (1736), bildid: A0005327_00012, sida 6

(5) SE/RA/55203/55203.01/22 (1754), bildid: A0005337_00013, sida 6

(6) SE/RA/55203/55203.01/34 (1793), bildid: A0005349_00021, sida 12

Husförhörslängder

Järfälla kyrkoarkiv, Husförhörslängder

(1) SE/SSA/1525/A I/1 (1710–1735), bildid: C0047885_00130, sida 196

(2) SE/SSA/1525/A I/3 (1774–1779), bildid: C0047887_00042, sida 33

(3) SE/SSA/1525/A I/10 (1855–1861), bildid: C0047894_00151, sida 145

(4) SE/SSA/1525/A I/11 (1861–1874), bildid: C0047895_00224, sida 287

(5) SE/SSA/1525/A I/11 (1861–1874), bildid: C0047895_00258, sida 330

(6) SE/SSA/1525/A I/11 (1861–1874), bildid: C0047895_00259, sida 331

(7) SE/SSA/1525/A I/12 (1875–1880), bildid: C0047896_00180, sida 233

(8) SE/SSA/1525/A I/13 (1881–1885), bildid: C0047897_00139, sida 203

Figur 72. Inventering av källargrunden (hus 7). Foto från sydväst.

Administrativa uppgifter

Arkeologikonsults projektnummer:	3668
Beslutande myndighet:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-15899-2023
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2023-06-21 och 2023-09-08
Uppdragsnummer i KMR:	202300843
Län:	Stockholm
Landskap:	Uppland
Kommun:	Järfälla
Socken:	Järfälla
Fastighetsbeteckning:	Veddesta 2:53
Berörd lämning, KMR:	L2017:9255
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning samt utökad arkeologisk förundersökning
Undersökningstid, fältarbete:	2023-08-21 – 2023-09-08
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Ingela Harrysson
Rapportansvarig:	Mikael Bertheau
Fältpersonal:	Åsa Berger, Mikael Bertheau, Ingela Harrysson, Nicklas Jägstrand
Planer och layout:	Ida Söderström
Fyndfotografering:	Stefan Gustafsson
Kvalitetssäkring:	Michel Carlsson
Fynd:	Samtliga fynd har gallrats efter registrering

Bilagor

BILAGOR
Bilaga 1 Schakt....63
Bilaga 2 Kontexter....67
Bilaga 3 Fyndlista för keramik....73
Bilaga 4 Fyndlista för övriga fynd....85

BILAGA 1

SCHAKT

Schakt

Schakt-nr	Typ	Storlek (m)	Area (m)	Djup (m)	Beskrivning	Kontext
1	Schakt med indikation	18 x 20	360	0,1–0,5	Avbaning kring hus 1. Vegetationsnivå ca 0,1–0,2 m tjockt. Därunder humös mylla och i öster och väster berghäll. Centralt i schaktet stensyll med spisröse, nordöst om dessa rester efter terrassmurar. Undergrund av stenig morän.	101–111, 120, 145, 146
2	Schakt med indikation	18 x 11	198	0,1–0,2	Avbaning kring hus 2. Beläget på krönet. Vegetationsskikt huvudsakligen av gräs, ca 0,1–0,2 m tjockt. Därunder humös mylla. Mycket kompakt med rötter efter flera avverkade aspar. Fynd av t. ex. metallföremål främst spik. Porslin, buteljer, planglas. Flertalet fragment av kvarstenar. Undergrund av sandig morän.	112, 113, 115, 122, 141, 150
3	Schakt med indikation	26 x 13	338	0,1	Avbaning av vegetationsskikt kring syllstenar för hus 3. Vegetationsnivå ca 0,1 m, därunder humös mylla. Mycket kompakt matta av rötter inom schaktet. Inga fynd. Undergrund av stenig morän.	116
4	Schakt utan indikation	10 x 2	40	0,3	Vegetationskikt av gräs ca 0,1 m tjockt. Norra delen av ytan är sannolikt urschaktad i samband med vägbygget upp till befintlig parkering. Undergrund av stenig morän.	
5	Schakt utan indikation	12 x 1,5	18	0,2	Vegetationskikt och därunder morän. Nordvästra delen av ytan är sannolikt delvis bortschaktad i samband med vägbygget upp till befintlig parkering. Undergrund av stenig morän.	
6	Schakt utan indikation	5 x 2,5	12,5	0,3	Schakt vid SÖ delen av ladugård, beläget i svag sydsluttning. Vegetationsskikt 0,1 m tjockt och därunder humös mylla ca 0,1 m. Undergrund av stenig morän.	
7	Schakt med indikation	16 x 13	208	0,1–0,3	Avbaning vid källargrund hus 7. I norra delen av schaktet framkom en kallmurad stenmur som sannolikt utgjort gaveln till källarens överbyggnad. Vegetationsskikt ca 0,1 m tjockt följt av humös sand. I källaren hittades fynd av bland annat glasburkar, metallföremål och del av en kvarnsten. Undergrund av sandig morän.	118, 119, 138
8	Schakt utan indikation	2 x 1,5	3	0,3	Schakt i hus 3. Under vegetationsskikt, humös mylla, inga fynd. Undergrund av stenig morän.	
9	Schakt utan indikation	5 x 1,5	7,5	0,3	Schakt i hus 3. Under vegetationsskikt humös mylla, inga fynd. Undergrund av stenig morän.	
10	Schakt med indikation	22 x 12	264	0,4	Avbaning kring hus 4, delvis schaktning i sydsluttning. Vegetationsskikt gräs och ris, buskar. Därunder humus och siltig sand. Fyra rutor grävdes inne i byggnaden och en ruta strax utanför. Fynd av t. ex. fingerborg, keramik och porslin, planglas och spik. Undergrund av stenig morän.	117, 135, 136, 144
11	Schakt med indikation	27 x 9	243	0,3	Avbaning kring hus 5 och 6. Vegetationsskikt av gräs, ris, buskar och träd. Därunder humus och undergrund av morän. Fem rutor grävdes inom byggnaderna och tre maskinschakt (21–23). Fynd av porslin, spik, diverse järnförmål och en del planglas samt tegel. Undergrund av stenig morän.	121, 124–129, 131, 132, 137
12	Schakt utan indikation	7 x 1,5	10,5	0,5	Schakt i sluttning ned mot terrassmur 124. Under vegetationsnivå, ca 0,4 m tjockt humuslager. Schaktning försvårad av mycket kraftig matta av rötter. Undergrund av stenig morän.	133
13	Schakt utan indikation	9 x 1,5	13,5	0,4	Schakt i sluttning. Under vegetationsnivå, 0,4 m tjockt humuslager. Schaktning försvårad av mycket kraftig matta av rötter. Undergrund av stenig morän.	
14	Schakt utan indikation	5 x 1,5	7,5	0,4	Schakt söder om terrass. Kompakt humös silt. Fynd av ett avbrutet bryne. Undergrund av lerig silt.	
15	Schakt med indikation	10 x 7	70	0,5	Schakt i sydsluttning. Vegetationsskikt gräs och ris, buskar. Därunder siltig sand som täckte en sten ansamling (142). Fynd av en vikt och enstaka keramikskärvor. Undergrund av stenig morän.	142

Schakt, forts.

Schakt-nr	Typ	Storlek (m)	Area (m)	Djup (m)	Beskrivning	Kontext
16	Schakt utan indikation	5 x 1,5	7,5	0,2	Vegetstionsskikt av gräs och ris och därunder humös silt. Enstaka bitar tegel och planglas. Undergrund av lerig silt.	
17	Schakt utan indikation	9 x 17	153	0,3	Schakt delvis inom plan yta vid stensatt terrasskant. Vegetstionsskikt ca 0,1 m tjockt därunder humös silt. Undergrund av stenig morän.	123
18	Schakt med indikation	5 x 5	25	1,0	Schakt i västsluttning vid svacka omgiven av block. Vegetationsskikt av gräs, därunder humös silt. Fynd av sisare, dörrbeslag. Undergrund av stenig morän.	130
19	Schakt utan indikation	12 x 2	24	0,3	Vegetstionsskikt av gräs, därunder mylla humös sand. Samling med stenar i södra delen av schaktet, röjningssten. Undergrund av stenig morän.	
20	Schakt utan indikation	6 x 3	18	0,2	Vegetstionsskikt av gräs därunder tunt humuslager ca 0,1 m. Undergrund av stenig morän.	
21	Schakt med indikation	6 x 5	30	0,3	Schaktet grävdes i östra delen av hus 5. Under golvlager 128 och stensyll 127 framkom stenig morän. Inga äldre lämningar framkom under byggnaden. Undergrund av stenig morän.	128, 127
22	Schakt med indikation	2,5 x 1,5	3,75	0,2	Schaktgrop genom golvlager 137 i västra delen av hus 5. Inga fynd. Undergrund av stenig morän.	137
23	Schakt med indikation	1,5 x 1,5	2,25	0,2	Schaktgrop genom golvlager 137 i västra delen av hus 5. Inga fynd eller äldre lämningar. Undergrund av stenig morän.	137
24	Schakt utan indikation	6 x 3	18	0,3	Under grästorven framkom mörkbrun siltig sand uppblandat med lite småsten, inga fynd. Terrängen sluttar åt SÖ. Undergrund av stenig morän.	
25	Schakt utan indikation	10 x 1,5	15	0,1–0,25	Under grästorven vidtog ett mörkbrunt siltig sandlager uppblandad med småsten och mycket rötter. Fynd av porslins- och flintgodsskärvor som dateras till 1800-tal/tidigt 1900-tal. Undergrunden utgjordes av morän i norra delen av schaktet och berg i dagen i södra delen.	
26	Schakt utan indikation	6,5 x 3	19,5	0,3–0,35	Innehållsmässigt samma som i schakt 25. I västra delen av schaktet framkom berg i dagen som övergår till stenig morän.	
27	Schakt utan indikation	13 x 2	26	0,2–0,28	Brun siltig sand uppblandat med en del sten. Inga fynd. Undergrund av stenig morän.	
28	Schakt utan indikation	4 x 3	12	0,22–0,25	Mörk brun siltig sand med inslag av 0,1–0,2 m stora stenar. Undergrund av stenig morän.	
29	Schakt utan indikation	5 x 2,5	12,5	0,2–0,35	Schaktet grävdes genom en naturlig sänka i terrängen. Under grästorven vidtog ett brunt siltig sandlager med inslag av småsten. Undergrund av stenig morän.	
30	Schakt utan indikation	5 x 2	10	0,2	Schaktet grävdes i den nedre terrassen genom ett förmodat odlingslager (123). Schaktet fylldes med mörkbrun sandig silt med mycket rötter, inga fynd. Undergrund av stenig morän.	
32	Schakt utan indikation	20 x 5	100	0,1–0,25	Direkt under grästorven framkom berg i dagen i västra delen av schaktet och i östra delen av schaktet utgjordes undergrunden av lerig silt. Enstaka tegelstensbitar hittades ovanpå berget. Mörkbrun siltig sand uppblandat med en del sten framkom under grästorven, inga fynd.	
33	Schakt utan indikation	25 x 2	50	0,4–0,5	Större delen av schaktet var urschaktad i samband med anläggandet av befintlig parkering i norr. Under grästorven framkom ett ca 0,2 m tjockt bärlager (grusig sand med sten) till befintlig asfaltsparkering och därunder vidtog ett mörkbrunt sandig silt lager som var ca 0,15 m tjockt. I det här lagret hittades lite tegelkross och enstaka skärvor flintgods. I västra delen av schaktet utgjordes undergrunden av berg i dagen och morän som i öster övergår till siltig lera. Undergrund av lerig silt.	
34	Schakt utan indikation	8 x 3	24	0,2	Schakt i östra delen av terrasseringen. Marken sluttar åt SV. Vegetstionsskikt av gräs därunder mylla. Fynd av enstaka spikar och tegel. Undergrund av stenig morän.	

BILAGA 2

Kontexter

Kontexter

Kontext-nr	Typ	Ingår i	Storlek (m)	Höjd/djup (m)	Beskrivning	Schakt
101	Avfallslager		13 x 5	0,15–0,25	NÖ om hus 1, i nordsluttning och berg i dagen i öster. Humös siltig sand, luckert, mörkbrun. Mycket rötter. Flintgods, porslin, rödgods, del av kritpipa. Pressglas, ölbuteljer, planglas, tegel, enstaka spik. Blad till spade 32x23 m stor. Datering 1800 till tidigt 1900 tal.	1
102	Odlingslager		7 x 3	0,05	Yta innanför terrasseringsmur 109. Humös något gråbrun siltig sand. Kan även utgöra del av odlingsbädd. Fynd av kritor, flintgods, porslin rödgods, klipp av kopparlegering, buteljglas brunt och transparant. En ruta grävdes genom det här lagret. Fynd av bland annat, mynt, järnföremål, tegel. Humös sand.	1
103	Gårdsplan	1	11 x 8	0,10	Gårdsplan, plan yta direkt öster om hus 1. I norr begränsad av terrasskant och i SÖ syrenberså. Svag sluttning åt öster. Humös siltig sand. Fynd av mynt, bestick, knappar, flintgods, porslin, spik, tegel, glas till ett förstorings-glas, del av sko. Humös sand med rikligt med planglas och tegel det vill säga del av raseringsfasen. Därunder tunt grusigt lager med en skärva keramik direkt mot botten. Under detta undergrund av steril morän eller berg i dagen.	1
104	Raseringslager	1	8,5 x 5	0,2–0,5	Raseringslager, spisröse som täckte hela byggnaden. Tegel, allt från hela tegelstenar till flis, blandat med stenar ca 0,15 m stora, sand, ställvis sot och kol.	1
105	Stensyll	1	8 x 6	0,40	Kallmurad stensyll av natursten, ett skikt N om spisröse och S om detta två skiktad. Södra delen utgörs av större stenar, ca 0,6x0,35 m. Övrigt stenar ca 0,3–0,4 m stora. Öppning på östra sidan ca 1,4 m bred. Hörnstenar i Ö rundade och plana. Fynd av mynt 1807. Spisröse placerad mot syll i V.	1
106	Brukningslager	1	5 x 2,5	0,10	Kompakt och rikligt med träkol i anslutning till spisen kan indikera var köket i stugan var. Berghällen som vidtar under lagret är delvis eldpåverkad. Fynd av yngre rödgods (ca 1700–1850), ett mynt (1808) och två knappar (1800-tal).	1
107	Avfallslager		12 x 2,5	0,1–0,2	Markyta bakom huset där rikligt med skräp deponerats i form av porslin, flint-gods och järnföremål. Humös sand, ca 0,1 m tjockt. Ruta grävd i dess södra del. Fynd av knapp och matkniv.	1
108	Spisfundament	1	2,5 x 2,2	0,50	Spisfundamentet mäter 2,5 x 2,2 m och är beläget i NV delen av byggnaden. Konstruktionen utgjordes av ca 0,2 x 0,4 m stora murade skarpkantiga stenar som var lagda med den flata sidan utåt. Fundamentet var bevarad i 2–3 skift till en höjd av 0,75 m och täcktes av raseringslager 104. NÖ hörnet av fundamentet var murad med 0,28 x 0,15 x 0,08 m stora tegelstenar och utgör förmodligen ett urtag för järnspisen. I anslutning till spisen framkom en lins med träkol. Ställvis fanns vit puts bevarad på utsidan av fundamentet. Spisen är anlagd ovanpå berg i dagen samt är stört av rötter och en stubbe.	1
109	Terrassmur		4–5 x 0,5	0,40	Förmodad trerrassering norr om hus 1. Natursten 0,4–1,0 m i diam. Lagd huvudsakligen i ett skikt och omsluter odlingslager 102.	1
110	Terrassmur	1	3–1 0,4	0,30	Natursten 0,4–1,0 m i diam. Lagd huvudsakligen i ett skikt. Sluter i V an till berghäll.	1
111	Del av gårdsplan		3 x 1	0,20	Stensatt yta innanför terrassmur 110. Längs med norra kanten något större stenar, ca 0,2–0,4 m, och innanför dessa stenar ca 0,2 m. Relativt flat ovan-sida. Mellan stenarna grusigt humöst lager. Fynd (3692) av sjömansfigur, porslin, knapp och spik samt tegelflis. Del av gårdsplan 103.	1
112	Stensyll	2	6 x 5	0,20	Kallmurad syllstensgrund, hus 2, uppbyggd av ett relativt jämnstort material, ca 0,2–0,4 m stora stenar som ligger i dubbla rader. Södra sidan hade flera avlånga och rektangulära stenar. Västra sidan saknar syllstenar. Flera stubbar efter träd i området vilket försvårade undersökningen.	2
113	Stenlagd yta	2	3 x 1	0,20	Stenläggning väster om husgrund 112. Består huvudsakligen av sten 0,2–0,3 m stora varav ett fåtal är större. Stenläggningen ligger kant i kant med syllstenarna och fyllningen består av humös sand. Enstaka tegel och järn föremål.	2
115	Spisfundament	2	1,6 x 1,3	0,20	Fundament för en eldstad. Placerad i NÖ hörnet av hus 2, kant i kant med syllsten. Består av stenar lagda i en rektangel. Stenarna är ca 0,3–0,4 m stora i ytterkant, något mindre material innanför dessa. Fyllningen mellan stenarna utgjordes av humös grusig sand. Mycket rötter i området vilket för-svårade undersökningen.	2

Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Ingår i	Storlek (m)	Höjd/djup (m)	Beskrivning	Schakt
116	Stengrund	3	24 x 8	0,6–0,8	Utgörs av tre rader med syllstenar varav flera har kraftig nagel av järn. Stenstorlek ca 0,6–0,8 m långa och merparten 0,5–0,6 m höga. Mycket kompakt matta av rötter i området vilket försvårade undersökning.	3
117	Stensyll	4	17 x 5	0,3–0,5	Syllstensram som finns med på sockenkartan från 1800-talet. Syllstenarna lagda så att deras storlek kompenserade för markens lutning med mindre stenar i norr och större stenar i söder. Centralt i byggnaden fyra större block som kan markera någon form av öppning eller kanske vagslider. I västra delen av syllen en tvärgående stensyll som delar av byggnaden i ett större och mindre rum.	10
118	Källargrund	7	5,3 x 5,6	1,60	Källare som mäter ca 5,3 x 5,6 m. Konstruktionen utgjordes av kallmurade 0,3–0,8 m stora rundade och skarpkantiga stenar. Väggarna var bevarade i upp till fem skift till en höjd av ca 1,6 m. Källarens ingång var i söder och rummets innermått mäter 2,6 x 2,9 m. Rummet fylldes av sentida utfyllnadsmassor med bland annat fynd av plastmattor. Under utfyllnadsmassorna framkom ett kompakt jordgolv (119). Ca 3 m nordöst om källaren påträffades en stenmur 138 som förmodligen utgör norra gaveln till ovanliggande våning. Störd av en stubbe och rötter.	7
119	Jordgolv	7	4 x 2	0,35	Kompakt mörkbrun sandig silt uppblandat med lite tegelkross och småsten. Fynd av bland annat keramikskärvor (yngre rödgods och flintgods) och glasskärvor (burk- och buteljglas, en liten medicinflaska) som typdateras till 1800-tal/tidigt 1900-tal. I golvlagret hittades också fynd av ett vaxljus och del av en leksakspistol. Undergrunden utgjordes siltig lera. En provruta grävdes genom det här lagret.	7
120	Golvlager	1	8 x 6	0,07–0,2	Framkom under raseringslager 104. Mörkbrun siltig sand som ställvis överlagrade lera och närmast spisen en träkol lins. Två rutor grävdes genom det här lagret. Fynd av bland annat mynt från tidigt 1800-tal.	1
121	Röjningssten		1,7 x 1,5	0,30	Röjningssten som täcker spisfundament 126. Konstruktionen utgjordes av mindre rundade stenar (0,15–0,2 m).	11
122	Golvlager	2	6 x 4,5	0,10	Överst humöst lager med mycket rötter, därunder sand. Vid grävning av rutor framkom den inre delen till syll 112. Under det humösa lagret ett lager av sand som bedöms tillhöra konstruktionsfasen av huset. Enstaka spikar och två skärvor keramik. I SV delen rester efter träsyll till golv i form av kraftigt nedbrutet trä.	2
123	Odlingslager		26 x 22	0,1–0,3	Plan yta i anslutning till och söder om stensatt terrasskant 124. Humös sandig silt.	17
124	Terrassmur		17 x 1	0,50	Terrasseringsmur som löper i Ö V riktning. Uppbygd av block och sten, ställvis flerskiktad och där markfasta block ingår. Block ca 1 m och stenar 0,3–0,8 m stora. Terrasskanten har sannolikt uppförts i syfte att dels stenröja ytor dels att skapa en odlingsyta S om hus 1.	11
125	Avfallslager	5	3 x 1,5	0,15	Sentida avfallslager som framkom under grästorven strax NÖ om stengrund 127. Mörkbrun sandig silt uppblandat med småsten och mycket rötter. Rikligt med fynd av keramikskärvor (porslin, flintgods, yngre rödgods) och glasfragment (knoppflaska märkt 1900) som dateras till 1800-tal/tidigt 1900-tal.	11
126	Spisfundament	5	1,9 x 1,8	0,35	Fundamentet var bevarat till en storlek av 1,9 x 1,75 m och utgjordes av 0,2–0,35 m stora skarpkantiga och rundade stenar. Spisen var belägen i SV hörnet av rum 1, hus 5, och täcktes av röjningssten 121.	11
127	Stensyll	5	18 x 5	0,2–0,5	Stensyll som utgjordes av 0,2 x 0, 25 – 0,5 x 0,5 m stora rundade och skarpkantiga stenar. Byggnaden tycks ha haft tre rum, varav ett med spisfundament 126. I norra delen av syllen hittades en halv kvarnsten (F127:2176) som mätte 0,47 x 0,25 m. På ovansidan hade kvarnstenen skåror. Inga fynd som är äldre än 1800-talet påträffades.	11
128	Golvlager, rum 1	5	4,3 x 3,7	0,15	Rum 1, husgrund 127. Under grästorven framkom ett luckert siltigt sand lager med mycket rötter. Två rutor grävdes i det här lagret. Fynd av enstaka skärvor flintgods, hästskosömmar, spik och ett dörrbeslag. Under det här lagret framkom grusig morän.	11

Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Ingår i	Storlek (m)	Höjd/djup (m)	Beskrivning	Schakt
129	Golvlager, rum 2	5	5 x 4	0,17	Rum 2, husgrund 127. Under grästorven framkom ett brunt siltigt sandlager uppblandat med lite sten och mycket rötter. Två rutor grävdes i det här lagret.	11
130	Stenfylld grop		2 x 1,5	1,00	En grop som fylldes med 0,2–0,5 m stora stenar uppblandat med sandig silt. Längs med norra kanten stort block och större stenar. Nedgrävning för sten. Fynd av sisare, dörrbeslag.	18
131	Stensyll	6	3 x 1,7		Mindre byggnad som var anlagd i anslutning till terrassmur 124. Rummets innermått var 2,5 x 1,3 m. I golvlagret/konstruktionslagret 132 hittades ett spadblad samt ett bryne. Mindre förrådsbyggnad?	11
132	Golvlager	6	2,5 x 1,3	0,10	Brunt sandig silt uppblandat med lite småsten och mycket rötter. En ruta grävdes i det här lagret. Fynd av ett spadblad och ett bryne.	11
133	Odlingslager		25 x 9	0,1–0,5	Brun sandig silt. Två provgropar med maskin grävdes i det här lagret.	12
135	Golvlager	4	10,7 x 5	0,10	Bestående av silt med inslag av träkol, undergrund av morän. Tre rutor grävda med fynd av bland annat hästsko, div järn, glas och porslin.	10
136	Golvlager	4	5 x 1,8	0,10	En ruta grävd: tunnt humös lager följt av silt m inslag av träkol därunder småstenig nivå, sannolikt delar av undergrunden som utgjordes av morän. Inget spår av golv, troligtvis upphöjt trägolv.	10
137	Golvlager, rum 3	5	6,7 x 3,8	0,16	Två provgropar med maskin grävdes i det här lagret. Inga fynd hittades. Rummet kan ha fungerat som en ekonomidel i byggnaden.	11
138	Stenmur	7	6,2 x 1,2	1,10	Konstruktionen bestod av 0,2–0,7 m stora rundade och skarpkantiga stenar orienterad i nordväst–sydöstlig riktning. Stenmuren var kallmurad och bevarad i upp till fem skift till en höjd av 1,1 m. I anslutning till stenarna hittades ett yxhuvud (F138:3159:1). Stenmuren utgör förmodligen norra gaveln till den byggnad som visas på 1868-års karta. I samband med avtorvningen av muren hittades ett lösfynd av en del av en kvarnsten (F200:3481). Kvarnstenen var huggen på ovansidan.	7
141	Avfallslager		5 x 1,5		Sentida avfallslager norr och öster om hus 2. Fynd av porslin- och flintgodsskärvor från 1800-tal/tidigt 1900-tal.	2
142	Stenansamling		8,0	0,05	Ansamling med mindre sten uppblandat med lerig silt. Fynd av keramik, vikt, spik och tegelflis.	15
144	Avfallslager	4	3 x 2	0,15	Sentida avfallslager strax väster om östra gaveln till hus 4. Mylla med kompakt med rötter. Därunder humös sand med inslag av mindre stenar. Undergrund av morän. Fynd av stora mängder järnskrot, spik, tråd, beslag samt porslin och glas. Enstaka ben.	10
145	Grusad gångväg		4,8 x 2,3	0,06	Grusad yta strax NV om hus 1. Kan utgöra rest av en grusad gångväg mellan hus 1 och 4 från väster. Störd i samtliga väderstreck.	1
146	Konstruktionslager	1	4,6 x 1,3	0,20	Sandig silt uppblandat med mindre stenar, lite träkol. Framkom under 106 i norra delen av stugan och fyller en svacka i berggrunden. Tolkas utgöra ett utjämningslager för att skapa en plan yta inför anläggandet av stugan. Inga fynd.	1
150	Tramphorisont		8 x 6	0,20	Yta framför hus 2, vegetstionsskikt av gräs och ris. Tunt humusskikt och därunder steril morän.	2

BILAGA 3

Fyndlista för keramik

**Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.*

Fynd keramik

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
101:53:1	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Buk, botten	1	43	ca 1750–1950		Röd						X
101:53:2	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Buk	1	4	ca 1750–1950		Röd						X
101:53:3	Fat	Yngre rödgods	Mynning, bräm, buk	1	76	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Stänkdekor		X
101:53:4	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	14	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Stänkdekor		X
101:53:5	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	15	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön, ljusgrön		Stänkdekor		X
101:53:6	Skål	Yngre rödgods	Buk, botten	1	61	ca 1600–1800		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Målad	Motiv: Koncentriska cirklar.	X
101:53:7	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep	1	43	ca 1790–1800		Vit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit	Relief tryckt	Stämpel/mönster-namn: Feather-edge. Mynningsdiameter: 22 cm.	X
101:53:8	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	6	ca 1600–1800		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Målad	Upphängningshål. Motiv: Koncentriska cirklar.	X
101:53:9	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	4	ca 1640–1800		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Målad	Motiv: Koncentriska cirklar och vågband.	X
101:53:10	Fat/skål	Yngre rödgods	Buk	1	8	ca 1600–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön				X
101:53:11	Mineralvatten-flaska	Stengods	Buk, botten	1	9	ca 1800–1900	Tyskland	Grå	Saltglasyr utv	Grå	Rödbrun			X
101:53:12	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	10	ca 1840–1860		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, röd	Målad	Motiv: Smultron.	X
101:53:13	Skål	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	26	ca 1900–1950		Vit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön			X
101:53:14	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	3	ca 1850–1920		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
101:53:15	Kärl	Flintgods	Buk	2	7	ca 1852–1900		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Flytande blå, målad	Motiv: Blomma.	X
101:53:16	Kärl	Flintgods	Mynning, bräm, kep	1	23	ca 1800–1900		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit	Vågformad kant		X
101:53:17	Skål	Flintgods	Lock	1	12	ca 1770–1900		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:53:18	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	19	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, vit	Vit	Pressad relief tryckt	Stämpel/möns-ternamn: SAV…. ROYA… Motiv: Växter.	X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
101:53:19	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	17	ca 1900–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Rd NO 1338 TI Rd NO 1197.. Motiv: Växter.	X
101:53:20	Fat	Porslin	Mynning, buk, spegel	1	61	ca 1875–1950		Vit		Vit	Vit	Relief		X
101:53:21	Skål	Porslin	Mynning, buk	1	6	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit	Relief		X
101:53:22	Lockask	Porslin	Fals, buk, botten	1	22	ca 1800–1900		Vit		Vit	Vit	Relief		X
101:53:23	Lockask	Porslin	Fals, buk, botten	1	10	ca 1850–1900		Vit		Vit	Vit	Relief		X
101:53:24	Kruka	Porslin	Mynning	1	17	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit		Mynningsdiameter: 5,5 cm.	X
101:53:25	Burk/skål	Porslin	Buk	1	6	ca 1870–1950		Vit		Vit	Guld, vit	Målad Relief	Motiv: Guldrand.	X
101:53:26	Burk/skål	Glaserat rött lergods	Lock	1	62	ca 1870–1950		Röd	Blyglasyr inv utv	Svart	Gul, svart, vit	Målad Relief	Motiv: Växter.	X
101:54:1	Fat	Flintgods	Mynning, bräm, kep	1	23	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:54:2	Fat	Porslin	Mynning, buk	1	12	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
101:54:3	Fat	Yngre rödgods	Mynning, buk	1	332	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Röd		Brun	Mynningsdiameter: 36 cm.	X
101:56:1	Fat	Yngre rödgods	Mynning, bräm	1	35	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Stänkdekor		X
101:56:2	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	26	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön, gul		Stänkdekor		X
101:56:3	Skål	Yngre rödgods	Mynning, bräm, buk, botten	1	31	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön, ljusgrön		Stänkdekor		X
101:56:4	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	26	ca 1650–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Stänkdekor		X
101:56:5	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	33	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Målad	Motiv: Vågband.	X
101:56:6	Kärl	Yngre rödgods	Buk	1	4	ca 1600-–1800		Röd	Blyglasyr inv	Brun				X
101:56:7	Mineralvatten-flaska	Stengods	Buk	1	39	ca 1800–1900	Tyskland	Grå	Saltglasyr utv	Grå	Brun			X
101:56:8	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	3	ca 1840–1860		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, röd, vit	Målad	Motiv: Smultron.	X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
101:56:9	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk	1	2	ca 1840–1860		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, svart, vit	Vit	Målad		X
101:56:10	Tallrik	Flintgods	Bräm, kep, spegel	4	15	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:56:11	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk	1	2	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:56:12	Kärl	Porslin	Buk	1	9	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit	Relief		X
101:56:13	Kärl	Porslin	Buk	1	6	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
101:57:1	Burk	Flintgods	Mynning, buk	1	8	ca 1880–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grå, vit	Tryckt	Motiv: Horisontella linjer. Mynningsdiameter: 7 cm.	X
101:57:2	Burk	Flintgods	Mynning, buk	1	9	ca 1880–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit, guld	Tryckt	Motiv: Växter.	X
101:57:3	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, spegel	1	11	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:57:4	Djup tallrik	Flintgods	Mynning, buk	1	9	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
101:57:5	Kaffe/tefat	Flintgods	Spegel	1	2	ca 1780–1880	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, vit	Vit	Tryckt	Text: Djupstämplad R. Motiv: Landskap.	X
101:57:6	Tallrik	Flintgods	Spegel	1	1	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Målad		X
101:57:7	Burk (senapsburk)	Flintgods	Mynning, skuldra	1	13	ca 1870–1950	(England)	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Svart, vit		Text: ….Y´S.	X
101:57:8	Burk	Porslin	Buk, botten	1	16	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit		Bottendiameter: 5 cm.	X
101:57:9	Kaffekopp	Porslin	Mynning, buk	1	1	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
101:57:10	Skål	Yngre rödgods	Buk, spegel	1	30	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv utv	Grön, gul		Stänkdekor		X
101:57:11	Skål	Yngre rödgods	Mynning, buk	1	21	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv utv	Mörkbrun				X
101:57:12	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	5	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv utv	Grön, gul				X
101:57:13	Fat/skål	Yngre rödgods	Spegel	1	11	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv utv	Mörkbrun				X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
102:64:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bröm, kep	1	16	ca 1800–1900		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit	Relief		X
102:64:2	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	3	ca 1850–1900		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit	Relief	Motiv: Växter.	X
102:64:3	Kaffe/tekopp	Porslin	Mynning, buk	1	6	ca 1870–1950		Vit		Vit	Vit, guld	Relief		X
102:64:4	Kärl	Yngre rödgods		1	6	ca 1600–1850		Röd	Blyglasyr inv	Mörkbrun				X
102:65:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm kep	1	13	ca 1770–1850		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
102:65:2	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Buk	1	10	ca 1750–1950		Röd						X
102:65:3	Kruka	Yngre rödgods	Buk, botten	1	16	ca 1600–1800		Röd	Blyglasyr utv	Mörkbrun				X
102:65:4	Kärl	Porslin		3	17	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
102:65:5		Oglaserat grått Lergods	Fot	1	17	ca 1850–1950		Grå		Mörkbrun	Mörkbrun			X
102:65:6	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	4	ca 1870–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Blå, vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
102:66:1	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Mynning, buk	2	20	ca 1750–1950		Röd						X
102:66:2	Burk	Flintgods	Botten	1	6	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit		Bottendiameter: 6 cm.	X
102:66:3	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm	3	11	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
102:66:4	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk	1	3	ca 1880–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit, guld	Vit	Målad		X
102:66:5	(Skål)	Flintgods	Buk	1	2	1889–1907	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Syracusa.	X
102:66:6	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	5	ca 1880–1930		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, guld, vit	Tryckt		X
102:66:7	Kaffe/tekopp	Flintgods	Mynning, buk, botten	1	21	ca 1880–1930		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, guld, vit	Guld, vit	Målad tryckt		X
102:66:8	Kaffekopp	Porslin	Mynning, buk, botten	1	36	ca 1880–1930		Vit		Grön, vit	Grön, vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
102:66:9	(Äggkopp)	Porslin	Buk	1	3	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
102:66:10	Kärl	Porslin	Buk	1	12	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
102:66:11	Fat		Mynning, bräm	1	5	ca 1880–1950		Vit		Vit, guld	Vit	Målad relief		X
102:66:12	Fat	Yngre rödgods	Buk, spegel	1	38	ca 1700–1820		Röd	Blyglasyr inv	Gul, ljusgul, mörk-brun		Hemrad målad	Har varit lagad med lim. Ytbehandling: Engobe. Motiv: Hemring.	X
102:66:13	Kruka	Stengods	Mynning	2	11	ca 1835–1950	Sverige – Höganäs	Grå	Saltglasyr utv blyglasyr inv	Svart	Brun			X
103:74:1	Kaffe/tekopp	Flintgods	Buk, botten	1	19	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
103:74:2	Kärl	Flintgods		2	5	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
106:451:1	Fat	Yngre rödgods	Buk	1	25	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grönbrun				X
106:451:2	Fat/skål	Yngre rödgods	Spegel	1	2	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun				X
106:3705:1	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	3	ca 1700–1850		Röd	Blyglasyr inv	Gulbrun			Ytbehandling: Engobe.	X
107:462:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep, spegel	1	112	1887–1925	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Vineta. Motiv: Växter.	X
107:462:2	Djup tallrik	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	25	1889–1907	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Syracusa.	X
107:462:3	Kaffe/tekopp	Porslin	Buk, botten	1	10	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
119:1601:1	Skål	Yngre rödgods	Buk, botten	1	30	ca 1800–1900		Röd	Blyglasyr inv	Brun				X
119:1601:2	Fat	Yngre rödgods	Mynning, spegel	1	87	ca 1600–1800		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Målad		X
119:1601:3	Fat	Yngre rödgods	Mynning	1	10	ca 1700–1850		Röd						X
119:1601:4	Fat	Flintgods	Bräm, spegel	1	50	ca 1850–1950		Vit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
119:1601:5	Fat/skål	Glaserat rött lergods	Spegel	1	11	ca 1850–1950		Röd	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
119:1601:6	Fat	Glaserat rött lergods	Mynning, bräm	1	11	ca 1850–1950		Röd	Blyglasyr inv utv	Blå, ljusblå	Blå, ljusblå	Marmorerat		X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
120:1683:1	Fat	Flintgods	Bräm, kep, spegel	1	16	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
120:1683:2	Fat	Flintgods	Bräm, kep, spegel	1	25	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit	Relief		X
120:1683:3	Fat	Flintgods	Spegel	1	15	ca 1820–1884	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit		Djupstämplad: RÖRSTRAN.. G.	X
120:1683:4	Fat	Stengodsliknande	Mynning, bräm	1	11	ca 1770–1850		Ljusröd	Saltglasyr inv utv	Vit	Vit	Relief		X
120:1683:5	Kaffekopp	Flintgods	Mynning, buk, botten	1	18	ca 1880–1930		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
120:1683:6	Tallrik	Fajans	Mynning, bräm	1	6	ca 1765–1790	Sverige – Rörstrand	Gul	Tennglasyr inv utv	Blå, vit	Vit	Målad	Stämpel/mönster-namn: Rhenska mönstret.	X
122:1821:1	Skål	Yngre rödgods	Mynning	1	6	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun, gul		Stänkdekor		X
122:1821:2	Skål	Flintgods	Buk	1	7	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
122:3492:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep, spegel	1	241	ca 1790–1884	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit		Djupstämplad RÖR-STRAND. Mynnings-diameter: 22 cm.	X
123:2624:1	Kaffe/tekopp	Porslin	Mynning, buk, spegel	1	8	ca 1870–1950		Vit		Blå, vit	Vit	Tryckt	Motiv: Blommor.	X
123:2624:2	Kaffekopp	Porslin	Mynning, buk	1	12	ca 1870–1950		Vit		Vit	Vit	Relief	Mynningsdiameter: 7 cm.	X
125:1895:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep, spegel	1	32	1897–1905	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Grön, vit	Grön, vit	Relief Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Fausta. Motiv: Växter.	X
125:1895:2	Kaffekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	8	1868–1901	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Blå, vit	Målad Relief	Stämpel/mönster-namn: Danskt mönster.	X
125:1895:3	Kaffe/tefat	Flintgods	Buk	1	5	1868–1901	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Blå, vit	Målad Relief	Stämpel/mönster-namn: Danskt mönster.	X
125:1895:4	Djup tallrik	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	29	ca 1840–1884	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Svart, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Djup rakstäm-pel …..ND. Motiv: Landskap, renar och same.	X
125:1895:5	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep	1	11	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
125:1895:6	Kaffekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	7	1880–1930	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, vit	Blå, vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Willow. Motiv: Byggnader och land-skap.	X
125:1895:7	Kaffekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	12	ca 1860–1910		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Lila, vit	Lila, vit	Tryckt	Motiv: Blommor	X
125:1895:8	Burk (senapsburk)	Flintgods	Buk	1	16	ca 1880–1920	England	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Blå, svart, vit	Tryckt	Text: …KLE WA… Motiv: (Lejon)	X
125:1895:9	Kaffe/tekopp	Porslin	Öra	1	3	ca 1880–1920		Vit		Vit	Vit	Relief		X
125:1895:10	Kaffe/tekopp	Glaserat rött lergods	Mynning, buk	1	8	ca 1880–1930		Röd	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, guld, vit	Tryckt	Motiv: Monogram: KO	X
125:1895:11	Kaffe/tekopp	Porslin	Buk	1	4	ca 1880–1950		Vit		Vit	Grå, grön, röd, vit	Målad	Motiv: Blommor.	X
125:1895:12	Kaffe/tefat	Porslin	Mynning, buk, spegel	1	27	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit		Bottendiameter: 7 cm.	X
125:1895:13	Fat	Flintgods	Mynning, buk	1	53	ca 1880–1950		Vit	Blyglasyr inv utv	Guld, röd, vit	Vit	Målad		X
125:1895:14	Kaffekopp	Porslin	Mynning, buk, botten	1	21	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit	Relief		X
125:1895:15	Fat	Yngre rödgods	Mynning, bräm	1	35	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön, gul		Stänkdekor		X
125:1895:16	Fat/skål	Yngre rödgods	Mynning, buk	1	16	ca 1750–1850		Röd	Blyglasyr inv	Ljusgul				X
125:1895:17	(Gryt-underlägg)	Stengods		1	116	ca 1835–1950	(Sverige – Höganäs)	Grå	Saltglasyr inv utv	Brun	Brun			X
125:1895:18	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Buk, botten	1	18	ca 1750–1850		Röd					Bottendiameter: 10 cm.	X
125:2631:1	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep	1	47	1845–1934	Sverige – Rörstrand	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Lila, vit	Vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Spetsmönstret	X
125:2631:2	Djup tallrik	Flintgods	Mynning, bräm, kep, spegel	1	73	ca 1770–1850		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit		Mynningsdiameter: 20 cm.	X
125:2631:3	Kaffe/tekopp	Porslin	Mynning, buk, botten	1	14	ca 1870–1950		Vit		Vit	Grön, vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
125:2631:4	Kaffekopp	Porslin	Mynning, buk, öra	1	20	ca 1890–1920		Vit		Vit	Grön, gul, röd vit	Relief Tryckt	Motiv: Växter.	X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
125:2631:5	Kruka	Yngre rödgods	Mynning, buk, botten	1	118	ca 1800–1950		Röd	Blyglasyr inv utv	Brun	Brun			X
125:2631:6	Fat/skål	Yngre rödgods	Buk	1	8			Röd						X
127:3056:1	(Skål)	Flintgods	Mynning, buk	1	3	ca 1800–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv		Brun, grön, vit	Målad		X
128:3456:1	Tallrik	Flintgods	Spegel	1	2	ca 1770–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
130:3072:1		Porslin		1	5			Vit		Vit	Vit			X
132:2625:1	Blomkruka	Oglaserat rött lergods	Buk, botten	1	54	ca 1750–1950		Röd					Bottendiameter: 7,5 cm.	X
135:3466:1	Djup tallrik	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	72	ca 1913–1925	Sverige – Gefle	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Grön, vit	Tryckt	Stämpel/mönster-namn: G(efle). Motiv: Fågel och växter. Mynningsdiameter: 15 cm.	X
135:3466:2	Kaffe/tekopp	Flintgods	Buk	1	3	ca 1870–1930		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Svart, vit	Svart, vit	Tryckt	Motiv: Växter.	X
135:3466:3	Skål	Porslin	Mynning, buk	1	7	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
135:3466:4	Burk/skål	Porslin	Buk	1	8	ca 1870–1950		Vit		Vit	Guld, vit	Målad	Motiv: Guldrand.	X
135:3466:5	Kaffe/tefat	Porslin	Mynning, buk, spegel	1	34	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit	Relief	Mynningsdiameter: 13 cm.	X
135:3466:6	Kaffe/tefat	Flintgods	Mynning, buk, spegel	1	47	ca 1880–1950		Vit		Vit	Vit	Relief	Stämpel/mönster-namn: V2. Mynnings-diameter: 14 cm.	X
135:3466:7	Burk (senaps-burk)	Flintgods	Buk	1	1	ca 1880–1920	England	Gråvit	Blyglasyr inv utv		Svart, vit	Tryckt	Text: …LESALE & … Motiv: (Lejon)	X
141:3507:1	Skål	Flintgods	Buk	1	18	ca 1770–1950		Vit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
141:3507:2	Fat	Flintgods	Myning, bräm, kep	1	14	ca 1770–1950		Vit	Blyglasyr inv utv	Vit	Vit			X
141:3507:3	(Saltkar)	Porslin	Mynning, buk, botten	1	23	ca 1850–1950		Vit		Vit	Vit			X
141:3507:4	Kaffekopp	Flintgods	Mynning, buk	1	4	1874–1910	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Blå, vit	Målad relief	Stämpel/mönster-namn: Blå Blom. Motiv: Druvklase.	X
141:3507:5	Kaffe/tefat	Flintgods	Byk	1	5	1874–1910	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Vit	Blå, vit	Målad relief	Stämpel/mönster-namn: Blå Blom. Motiv: Druvklase.	X

Fynd keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ Sakord	Godstyp	Del	Antal	Vikt (g)	Typ-datering	Till-verkning	Gods-färg	Glasyrtyp	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Övrig beskrivning	Gallrad (X)
141:3507:6	Tallrik	Flintgods	Spegel	1	3	1863–1880	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv	Lila, vit		Tryckt	Stämpel/mönster-namn: Festoon. Motiv: Blommor.	X
142:3551:1	Fat/skål	Yngre rödgods	Mynning, spegel	1	5	ca 1700-1850		Röd	Blyglasyr inv	Brun			Ytbehandling: engobe.	X
142:3551:2	Fat	Yngre rödgods	Mynning, bräm, buk	1	27	ca 1720–1850		Röd	Blyglasyr inv	Grön, gul		Målad sgrafitto	Ytbehandling: engobe.	X
142:3551:3	Mineralvatten-flaska	Stengods	Buk	1	10	ca 1700–1800		Grå	Saltglasyr utv	Grå	Brun			X
142:3551:4	Tallrik	Flintgods	Mynning, bräm	1	7	ca 1850–1920		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Svart, vit	Vit	Växter		X
144:3479:1	Kaffe/tekopp	Flintgods	Botten	1	2	1868–1901	Sverige – Gustavs-berg	Gråvit	Blyglasyr inv utv		Blå, vit	Målad relief	Stämpel/mönster-namn: Danskt mönster.	X
144:3479:2	(Kaffe/tefat)	Glaserat rött lergods	Spegel	1	2	ca 1880–1950		Röd	Blyglasyr inv utv	Grön, guld, röd, vit	Vit	Målad	Motiv: Blommor.	X
144:3479:3	Docka	Biskviporslin	Överkropp	1	4	ca 1885–1930	Tyskland – Leibermann & Wege-scher	Vit		Vit	Rosa	Målad	Tillverkare Armand Marseille. Märkt 4/0.	X
144:3479:4	Gris	Porslin	Huvud	1	4	ca 1850–1900		Vit		Vit	Rosa, vit			X
144:3479:5	Kaffe/tefat	Porslin	Spegel	1	5	ca 1875–1912	Kina – Guangxu eller Xuan-tong	Vit		Grön, guld, röd, vit	Vit			X
144:3479:6	Vas	Biskviporslin	Buk, botten	1	67	ca 1860–1930		Vit		Vit	Brun, grön, vit	Målad relief	Motiv: Växter.	X
144:3479:7	Gallerfat (desserttallrik)	Flintgods	Spegel	1	2	ca 1850–1950		Gråvit	Blyglasyr inv utv	Blå, röd, vit	Blå, vit	Målad		X

BILAGA 4

Fyndlista för övriga fynd

**Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.*

Övriga fynd

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
101:58:1	Bläckflaska	Glas		1	1	43,0			57	45		1800/1900-tal	Klarglas.	X
101:58:2	Knoppflaska	Glas	Myning, buk, botten	13	13	200,0						1880–1925	Brunt och grönt glas.	X
101:58:3	Flaska	Glas	Myning, buk, botten	7	7	320,0						1850–1930	Brunt och grönt glas.	X
101:58:4	Kritpipa	Lera	Skaft	1		4,4,0	40						Odekorerad.	X
102:67:1	Knoppflaska	Glas	Myning, buk, botten	6	6	80,0						1880–1925	Brunt glas.	X
102:67:2	Flaska	Glas	Buk, botten	18	18	234,0						1875–1950	Klas och grönt glas.	X
102:67:3	Vinglas	Glas	Ben	1	1	20,0						1800/1900-tal	Klasglas.	X
102:67:4	Karaff?	Glas	Hals, mynning	1	1	45,0						1800/1900-tal	Klasglas.	X
102:3707:1	Polett?	Koppar-legering		1		2,9				19			Rund och slät bricka, förmodligen en polett.	X
102:3707:2	Färgkrita	Vax?				9,0						1900-tal	Svart krita.	X
102:3707:3	Spik	Järn	Huvud, själk	13		130,0	40–130						Korroderade spikar med runda/ovala hu-vuden. 3-4 intakta.	X
102:3707:4	Dörrstapel	Järn		1		130,0	140				10		Stapel för gångjärn. Intakt något böjd stapel.	X
102:3707:5	Klackjärn	Järn		2	2	43,0							Kraftigt korroderrade klackjäm till skor. Den ena är intakt och har fyra genom-gående hål och mäter 6 cm mellan skänklarna.	X
102:3707:6	Nit	Järn	Bricka, huvud, själk	1		46,0	60						Intakt korroderrad nit med rektangulär bricka (2,5 x 3 cm) och ovalt huvud (3,3 x 2,9 cm).	X
102:3707:7	Nyckel	Järn		1		21,0	70						Vridlåsnyckel med oval greppögla. Axet har två vågrätta piggar.	X
102:3707:8	Bordskniv	Järn		1		74,0	225					1800/1900-tal	Korroderrad kniv där spetsen är skadad. Hantag av två järnskivor fastsatta med nitar.	X
103:74:3	Förstorings-glas	Glas		1	1	5,7				30			Glas till ett förstoringsglas.	X
103:75:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,8						1858	Oscar I, 1 öre, 1858.	X
103:75:2	Mynt	Koppar-legering		1		4,2							Oläsbart. Möjligen 1807/1827?	X
103:75:3	Knapp	Mässing		1		2,9				23	2	Ca 1850–1900	Rund platt knapp med upphöjd dekor i form av ett ankare med tross. Trådögla.	X

Övriga fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
103:75:4	Knapp	Mässing		1		1,7				15		Ca 1800–1850	Korroderad rund platt knapp med upphöjd dekor. Trådögla.	X
103:75:5	Knapp	Tenn?		1		0,2				10		Ca 1850–1900	Rund platt knapp med två genomgående hål.	X
103:75:6	Gaffel	Järn	Klor	1	1	14,6	65	25				1800/1900-tal	Avbruten gaffel med fyra klor. Gaffeln blev vanlig hos allmogen under 1800-talet.	X
103:75:7	Bordskniv	Järn		2		140,0	225					1800/1900-tal	Korroderrade bordsknivar där spetsen är skadad. Hantag av två järnskivor fastsatta med nitar.	X
103:75:8	Spik	Järn	Huvud, själk	22		270,0	50–116						Korroderade spikar med runda/ovala huvuden. 7–9 intakta.	X
103:75:9	Hästskosöm	Järn		2		16,0	45–65						Pyramidformat huvud.	X
103:76:1	Knoppflaska	Glas	Buk, botten	4	4	66,0						1880–1925	Brunt glas där botten fragmentet är märkt med 1904.	X
103:76:2	Fönsterglas	Glas		8	8	75							Färglös	X
104:444:1	Järnsspis	Järn	Lucka, sida	4	4	5 537,0						1850–1900	Delar till en gjutjärnspis. Spisluckan mäter 24 x 12,5 cm och är dekorerad i senbarock stil med palmetter, två gripar på vardera sida om en järnkamin som bär namnet Näfvekvarn och en meanderbård som ramar in luckan. Sidostycket till spisen är delorerad med cirklar.	X
105:443:1	Mynt	Koppar-legering		1		14,1						1807	Gustav IV Adolf, 1/2 skilling, 1807.	X
106:3631:1	Knapp	Mässing		1		2,0				15		Ca 1800–1850	Rund platt gjuten knapp med trådögla.	X
106:3632:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,25						1808	Gustav IV Adolf, 1/12 skilling, 1808.	X
106:3693:1	Knapp	Ben		1		0,30				13		Ca 1850–1900	Rund svagt välvd knapp med fyra genomgående hål.	X
107:461:1	Knapp	Mässing		1		1,55				15		Ca 1800–1850	Rund platt pressad knapp med upphöjd mönster med en blomma i mitten. Trådögla.	X
107:461:2	Gångjärn	Järn		1		300,0	250	35					Kraftigare gångjärn till dörr som är avbruten i ena änden. Fyra genomgående hål.	X
107:461:3	Kniv	Järn	Tånge, blad	1		40,0	220						Intakt tånge (11 cm) och blad (10,5 cm).	X
107:461:4	Sked	Plåt		1		27,0	205					1900-tal?	Intakt korroderrad sked där skedbladets sidor är böjda.	X

Övriga fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
107:3721:1	Knapp	Mässing		1		2,0				20		Ca 1800–1850	Rund platt pressad knapp med upphöjt mönster och lödd trådögla.	X
111:3692:1	Knapp	Mässing		1		1,0				13		1700-tal	Halvsfärisk knapp med lödd öggla.	X
111:3692:2	Mansfigur	Bly?	Fragment	1		15,7	33	34			3		Gjuten mansfigur med slät baksida. Avbruten nedtill. Mannen har kraftiga polisonger och bär en mössa och en kostym med stora kragar vilket kan signalera att det rör sig om en sjöman. De kraftiga polisongerna talar för 1800-talet.	X
119:1600:1	Leksaks-pistol	Zink-legering		1								1900-tal	Tre delar till en leksakspistol i form av en flintlåspistol. Märkt på sidan med IDEAL-DBGM-NR. 18719128.	X
119:1602:1	Medicin-flaska	Glas		1	1	19,0	6		60	24		1800/1900-tal	Intakt mindre medicinflaska av brunt glas, märkt 10 på buken.	X
119:1602:2	Syltburk?	Glas	Botten, mynning, buk	11	11	220,0				10		1900-tal	Gängad mynning, färglöst klarglas, två av bottenfragmenten är märkta med Plm.	X
119:1602:3	Flaska	Glas	Botten, mynning	2	2	45,0						1900-tal	Färglöst klarglas, gängad mynning och botten delen märkt med tre sjärnor och ett S.	X
120:1681:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,6						1805	Gustav IV Adolf, 1/12 skilling, 1805.	X
120:1682:1	Spik	Järn	Huvud, själk	4		124,0	80–160						Intakta korroderade spikar med runda/ ovala huvuden.	X
120:1682:2	Hasp	Järn		1		53,0	130						Hasp med ögla i ena änden och lätt böjd hake i den andra änden.	X
120:1682:3	Klackjärn	Järn		1		22,0							Del av ett korroderrad klackjärn till sko med två genomgående hål på ena armen. Mäter ca 6 cm mellan skänklarna.	X
120:1684:1	Knoppflaska	Glas	Botten	2	2	147,0				6		1880–1925	Brunt glas, ena botten fragmentet är märkt 1900.	X
120:1684:2	Flaska	Glas	Mynning, botten, hals	3	3	218,0						1800/1900-tal	Brunt och grönt glas	X
120:1684:3	Vinglas	Glas	Ben	1	1	6,0						1800/1900-tal	Färglöst klarglas.	X
120:1684:4	Fönsterglas	Glas		3	3	17,0							Grön tonad.	X
120:3482:1	Urnyckel	Koppar-legering		1		2,6	29	15					Nyckel till ett fickur med rund ögla i ena änden och i andra änden ett runt hål. Växtornamentik på ena sidan.	X

Övriga fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
120:3483:1	Knapp	Mässing		1		2,2				15		Ca 1800–1850	Rund platt gjuten knapp, svagt konkav i mitten och dekor längs kanten. Trådögla.	X
120:3484:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,5						1831	Karl XIV, 1/6 skilling, 1831.	X
120:3486:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,2						1802	Gustav IV Adolf, 1/12 skilling, 1802.	X
120:3487:1	Mynt	Koppar-legering		1		2,2						1803	Gustav IV Adolf, 1/12 skilling, 1803.	X
120:3488:1	Mynt	Koppar-legering		1		29,0						1805	Gustav IV Adolf, 1 skilling, 1805.	X
122:3491:1	Flaska	Glas	Mynning, botten, hals	4	4	205,0						1800/1900-tal	Brunt och grönt glas.	X
122:3491:2		Glas	Mynning	2	2	25,0						1800/1900-tal	Ljusgrönt glas.	X
122:3491:3	Parfym-flaska?	Glas	Botten, buk	6	6	86,0						1800/1900-tal	rektangulär mindre flaska i ofärgat klar-glas.	X
122:3493:1	Dörrstapel	Järn		1		152,0	130	10					Spetsig i ena änden och rund i den andra änden.	X
122:3493:2	Hästsko	Järn		1		353,0	140					1800-tal	Intakt hästsko med fyra sömhål på vardera arm. Fals för sömhålen ända ned till haken på ena armen och ingen fals på den andra armen. Möjligen av typen 1800-tals allmogesko enligt Ekmans typologi (2007, s. 173).	X
122:3493:3	Spik	Järn		3		21,0	60–70						Korroderade spikar med runda/ovala huvuden. 2 intakta.	X
123:2624:3	Knapp	Mässing		1		5,3				22		Ca 1750–1800	Svagt välvd rund knapp med lödd tråd-ögla.	X
123:2624:4	Bryne	Skiffer	Fragment	1		27,0	50	30					Del av ett bryne av grå skiffer. Rektangulärt tvärsnitt.	X
123:2624:5	Skål?	Glas	Buk	1	1	30,0						1800/1900-tal	Pressglas med blomdekor.	X
125:1896:1	Knoppflaska	Glas	Myning	2	2	350,0						1880–1925	En intakt knoppflaska märkt med 1900 i botten samt 1 myning fragment.	X
125:1896:2	Flaska	Glas	Botten, mynning, hals	2	2	330,0						1800/1900-tal	Brunt glas.	X
125:1896:3		Glas	Mynning, buk	1	1	12,0						1800/1900-tal	Färglöst pressglas med blomdekor	X

Övriga fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
125:1896:4	Spik	Järn	Huvud, själk	4		75,0	50–100						Korroderade spikar med runda/ovala huvuden. 2-3 intakta.	X
125:1896:5	Klackjärn	Järn		1		35,0							Intakt korroderrad klackjärn till sko med fyra genomgående hål och två fastkorroderrade nubb. Mäter 8 cm mellan skänklarna.	X
125:1896:6	Färgkrita	Vax?				13,3							Svart krita.	X
127:2176:1	Kvarnsten	Gnejs	Liggare	1			230	250					Troligen del av en vridkvarn. 23 cm till centrumhålet. Pickhackad på ovansidan.	X
128:3457:1	Hästskosöm	Järn		2		26,0	60						Trattformigt respektive pyramidformat huvud.	X
128:3457:2	Märla	Järn		1		89,0	75						Böjd ten med spetsiga ändar.	X
130:3072:2	Sisare	Järn		1		135,0	245						Handsmidd ullsax i ett stycke med spetsiga skänklar som mäter 13 x 3,5 cm.	X
130:3072:3	Gångjärn	Järn		1	1	370,0	180	75					Kraftigare gångjärn till dörr som är avbruten i ena änden. Tre genomgående hål varav två har spikarna kvar.	X
132:2626:1	Bryne	Skiffer		1		73,0	145	30					Intakt bryne av grå skiffer med rektangulärt tvärsnitt.	X
132:2626:2	Dörrstapel	Järn		1		134,0	145						Spetsig i ena änden och rund i den andra änden.	X
135:3467:1	Hästsko	Järn		1		670,0	160					1800-tal	Intakt hästsko med fyra sömhål med fals på vardera arm. Fyra av sömmarna är fastkorroderrade. Sannolikt av typen 1800-tals allmogesko enligt Ekmans typologi (2007, s. 173).	X
135:3467:2	Fällkniv	Järn		1		62,0	85	15					Kraftigt ihopkorroderrad.	X
138:3159:1	Yxa	Järn		1		1114,0	155	35	80				Intakt yxhuvud där hålet för träskaftet mäter 4 x 2 cm.	X
138:3481:1	Kvarnsten	Sandsten	Löpare	1			480	230			70		Del av en vridkvarn, ca 21 cm till centrumhålet. Räfflad på undersidan och pickhackad på ovansidan. Centrumhålet har en diameter på 6 cm. Hittades i anslutning till stengrund KK 138.	X
141:3508:1	Flaska	Glas	Botten, buk	3	3	100,0						1800/1900-tal	Brunt glas	X
141:3508:2	Kaffekvarn	Järn	Arm, axel	1		214,0							Del av en kaffekvarn.	X
141:3508:3	Kniv	Järn	Tånge, blad	1		13,0	110	13					Intakt tånge (4 cm) och blad (6 cm).	X

Övriga fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Längd (mm)	Bredd (mm)	Höjd (mm)	Diam (mm)	Tjocklek (mm)	Datering	Beskrivning	Gallrad (X)
141:3508:4	Klackjärn	Järn		1		20,0							Kraftigt korroderrad något böjd klackjärn till sko med fyra genomgående hål. Mäter 5 cm mellan skänklarna.	X
141:3508:5	Hasp	Järn		1		112,0							Hasp med ögla i ena änden och lätt böjd hake i den andra änden.	X
142:3552:1	Vikt	Järn		1		423,3	60			45		1865	Rund vikt med handtag. Märkt 1 skålpund (=425g) och krönt A?W 1865.	X
144:3477:1	Nyckelskylt	Järn		1		200,0	60						Intakt, något böjd upptill, fyra genom-gående hål. Avslutas nedtill i en utdragen spets.	X
144:3477:2	Lie	Järn		1	1	830,0	190	25					Del av ett lie blad. Rundad i ena änden och avbruten i andra änden.	X
144:3477:3	Gångjärn	Järn		1	1	340,0	110	10					Beslag i form av ett band med gångjärms-cylinder. Ett genomgående hål i änden. Till dörr eller kista.	X
144:3477:4	Hänglås	Järn		1		860,0	650	500				1800/1900-tal	Ovalt hänglås med rund byggel och ett fast korroderrad nyckelhålsbleck. Nitade metallbottnar. För nyckel med pipa.	X
144:3477:5	Hammare	Järn		1		270,0	55	100					Huvudet till en liten hammare där ena änden är avbruten och i andra änden en klo. Hålet för träskaftet mäter 1 x 0,5 cm.	X
144:3477:6	Skosporre	Järn		1		280,0	90						Sporre med rak hals och 5,3 cm bred mellan skänklarna. Rund slät trissa som är naggad i kanten.	X
144:3477:7	Beslag	Järn		1		230,0	115	20					Ett 0,5 cm genomgående hål i ena änden.	X
144:3477:8	Remspänne	Järn		1		8,7	42	20				Ca 1850–1900	Ornerat med en palmett i senbarock stil på ovansidan och på undersidan en tandad kant för fäste av remmen.	X
144:3478:1	Knapp	Mässing		1		5,1			6	24		Ca 1800–1850	Välvd rund knapp som saknar trådögla.	X
144:3478:2	Fingerborg	Koppar-legering		1		2,9			19	18			Svagt konisk fingerborg med gropdekor på sidorna och ett blommotiv på toppen. Delvis skadad.	X

Arkeologikonsult

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3668